

Taxa postală platită în numerar No. 224.716-929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Napoca, Szilvásvár, Stra. da Baron L. Pop (volt Brassai u.) 10. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, félre 600, egészre 1200 lej. Kétholdra havonta 1, negyedévre 3, félre egészre 10 dollár, vagy értékű valuta. Hirdetések szerint. Az „UJ KELET” az antiszemitizmus és zsidóellenesség ellenében. Cikkeink utánczolásokat, antiszemitizmust, zsidóellenes megjelöléseket, antiszemitizmus ellenében.

Bermentien leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzésére és visszaküldésére nem vállalkozunk. Főszerkesztő Dr. Marica Ernő. Felelős szerkesztő Jamber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-szegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Csütörtök, 1932. ápr. 14.

5692. EV NISZAN 8 XV. EVF. 88. SZAM

Még egy politikai párt

Goga Octavian zászlót bontott. A zászlajára felírta a legújabb politikai párt nevét: nemzeti agrárpárt. Es ezzel a román politikai pártok száma tizenegyre emelkedett. Nagy beszédében kijelentette a költő-politikus, hogy a régi politikai pártok teljesen lejárták magukat. Semmi hiteltük az ország lakossága előtt, amely új ritmust, új szellemet, új embereket, új erőket kíván az ország elére. Az új „ritmust” már volt szerencsés megismerni az országnak, Jorga és Argetoianu alaposan megtanítottak arra, hogy mit lehet és mit kell ezen piaci újdonság alatt érteni.

Uj emberek? Dehát Goga Octavian új ember a román politikában? Vagy újak a munkatársai? Atanasiu, panamákkal gyanúsított volt alminiszter, vagy Burilleanu, a Banca Nationala elboesított kormányzója? Uj program? Dehát melyik politikai párt nem ígérte a hatalmon az adók leszállítását, a rend intronálását, a kisebbségek dédelgetését, a tisztviselői fizetések pontos folyósítását? Nem az a baj, hogy a régi pártok rosszak volnának. Nem rosszabbak azok, mint az „ujjak”. A baj ott van, hogy nagyon sok az egyéni ambíció ebben a kicsi országban. Amely joggal szeretne kevesebb pártalakítást és több becsületességet a kormányzásban.

Az utolsó mohikánok

Akinek még nem apadt el a könnye, annak ezuttal megrendítő alkalmat van arra, hogy e sós és nemes nedvvel áldozzon az élet szomorúságának és változandóságának oltárán. Mert hogy a világon mintegy 40 millió munkanélküli van, az alapjában véve nem is olyan nagy dolog, legalább is nem ok arra, hogy azok, akik még a sors kegyelmei, könnyeket ejtsenek. Hogy a nyomor és a bizonytalanság egyre nő: ez lehet történelmi tény, de szintén nem ok arra, hogy különösebb szomorúságot okozzon. Legalább is azoknak, akik még „felül” vannak. Akik igazán könnyezni és méltán szomorodni akar, annak az amerikai statisztikusok sokkal meghatóbb alkalmat szolgáltatnak erre. Nemesak megható, hanem egyenesen szívetfaeserítő alkalmat. E statisztika szerint az amerikai milliommok száma kerek egy év leforgása alatt 43 ezer 184-ről 19 ezer 688-al csökkent. Ebben a pillanatban tehát a hajdani Eldorádóban már csak 23 ezer 496 millió mos néz a földi halandókra azzal a lenéző mosollyal, amely a milliommokat mindig jellemezte.

Félő azonban, hogy e mosolyok tündéri derüje egy év múlva már szintén a semmiségbe foszlik el. Amiként az amerikai prairiken immár csak néhány példányra él a nemes bölényfajtának, úgy nem lehetetlen, hogy egy pár év leforgása alatt az utolsó amerikai milliommok is a nemzeti múzeumban fogják mutatni. Különösen abban az esetben, ha a dolgok jelenlegi tempóban haladnak „előre”.

Valljuk meg, hogy joggal kerülne a múzeális tárgyak mellé az amerikai embernek e kissé kellemetlen, de annál jellemzőbb típusa. Annál is inkább joggal, mert ez a típus szorosan hozzátartozik Amerika történelméhez és ahhoz a hazug legendához, melyet az amerikai prosperitástól, Eldorádóról és meseországokról éppen eme emberpusok jóvoltából terjesztettek el.

Amerikát a közönséges halandó úgy képzelte el magának, mint a milliommok hazáját, ahol minden rendes embernek csak akarnia kell és máris dollármilliók esnek akarata nyomában. És most eme hazugság kénye körül szétbomlott az őszietartó kötés. A kéve megoldódott és széthullóban van. Pusztulnak, vesznek az amerikai milliommok, mint ahogy pusztulnak és vesznek mindazok a hazugságok, amelyek e milliók és tulajdonosaik dicsőségét zengték.

Weizmann Chaim állapota nem ad aggodalomra okot

Még nem ismerik az ételmérgezés körülményeit

London, április 13. Jelentettük tegnap, hogy dr. Weizmann Chaim, aki a dél-afrikai Keren Hajjeszód kampányt vezeti, Durban városban az ő tiszteletére rendezett banketten, a bankett több résztvevőjével együtt, ételmérgezésben megbetegedett. Durbanban jelentés szerint a Cionista Világszervezet volt elnökének állapota nem oly súlyos, hogy aggodalom

ra adjon okot. Az orvosok mindenesetre megtiltották Weizmannnak, hogy néhány napig elhagyja az ágyát. A banketten résztvett Weizmann felesége is, aki ugyancsak megbetegedett mérgezés következtében. Eddig még nem sikerült megállapítani, hogyan került a romlott étel a bankett asztalára.

Egyéves moratóriumot kapnak a kényszeregyezésben lévő kereskedők

Románia köcsönképen visszakapja a külföldi törlesztésekre fizetett 6 millárdot

Bucuresti-Bukarest, április 13. Csütörtökön délelőtt 9 órakor Pop Valér igazságügyminiszter elnökléte lett értekezlet lesz az igazságügyminisztériumban, amelyen a bírói kényszerlikvidálásról szóló törvényjavaslatot fogják megvitatni. Ez a javaslat három szakaszból áll és annak keretében számos segítő és enyhítő intézkedést tartalmaz a kereskedők és iparosok részére.

Azokat az intézkedéseket, amelyeket a magánadósságok konverziójáról szóló törvényjavaslat nem öleli fel, ez a háromszakaszos törvény fogja rendezni. Szenzációs intézkedése e javaslatnak többek között az, hogy

azok a kereskedelmi és iparvállalatok és cégek, amelyek 1931 december 31-ke előtt kértek kényszeregyezséget és amelyeknek kényszeregyezését a bíróság jogerősen jóváhagyta, kvótájuk fizetésére egyévi haladékot kapnak.

Az Ordinea Noua írja, hogy Argetoianu nak és Pop Valérnak a parlament két házában tett kijelentései oda vezethetők viz-sza, hogy a kormány tárgyalásokat folytat az egy olyan külföldi konvenció megkötésére, mely szerint

azt az évi 6000 millió lejt kitevő össze-

get, amelyet Románia külföldi adósságainak kamatfizetésére és törlesztésére kell, hogy fizessen, kölcsönképpen kapna

egy, hogy az egész összeg benmaradna az országban és

az állam belföldi adósságai fizetésére volna fordítható.

Hogy az Ordinea Noua értesülése hiteles-e, még egyelőre nem állapítható meg, a lap még kiegészíti értesülését azzal, hogy Romania részére Charles Rist közvetíti a tárgyalásokat, aki rövidesen Bukarestbe is fog jönni ebben az ügyben.

— A kínai delegáció elutazott Sanghaiból. Londonból jelentik: Sanghaiból a kínai tárgyaló delegáció elutazott Lu-Yangba, hogy újabb utasításokat kérjenek a kínai kormánytól.

— Visszavonják a tengerészkatonaikat Sanghaiból? Londonból jelentik: Hir szerint a japán tengerészeti minisztérium vissza akarja vonni a japán tengerészkatonaikat Sanghaiból.

Akinek van fölös könnye, az könnyezze meg őket. S bizonyára lesznek is sokan, akik megkönnyezik. Mert a szegény és boldogtalan embereknek meg van az a különös tulajdonságuk, hogy sokkal inkább hajlamosak a millomosok sorsának megsiratására, mint a saját nyomorúságuk megkönnyezésére. Valószínűleg a saját milliommok-álmait siratják meg bennük. S ehhez joguk van, amit senki el nem vehet tőlük.

Hoover elnök 69,999 dollárja

No de azért nem féltjük az éhenhalástól Hoover elnököt. Ha most, hat hónap-pal az új elnökválasztások előtt egy elegáns gesztussal le is mondott elnöki fizetéséről — illetőleg 70 ezer dolláros évi fizetését 1, mondd egy dollárra szállította önkényesen le — nyilván akad még egy-két dollár a háza táján, amiből életének hátralévő napjait biztosítja.

A gesztus elegáns volt és az is kétségtelen, hogy Hoover az első elnök a nagy üzleti lehetőségek hazájában, aki elnöki fizetését az államkassza javára feláldozta. De az is kétségtelen, hogy soha Amerikában még ilyen gazdasági krízis nem tombolt, soha még ennyire nem volt szükség önfeláldozásra, mint mostan és ennek az önfeláldozásnak valóban magától

az elnöktől kellett kijöndulnia. Csak hogy... Amerikában hat hónap múlva elnökválasztás lesz. Ami kissé lerontja Hoover önfeláldozó gesztusának értékét...

Amellett pedig áll az a tény, hogy egy középszerű amerikai vállalat igazgatójának sokkal, de nagyon sokkal több jövedelme van, mint Hoover elnök évi 70 ezer dollárja. És ugyanakkor Amerikában 10 millió munkanélküli pusztul el éhen...

Ennek a tízmillió száznak a betöméséhez nagyon sok minden kell, sokkal több minden, semhogy azt Hoover elnök fizetéséből még megkísérelni is lehessen.

És a 10 millió munkanélküli mellett 2 millió dolláros költségvetési deficit is van, amit valamiképpen be kell tölteni. Hoover ur (a választások előtt hat hónap-pal) évi 69,999 dollárral akarja betölteni.

Egy ilyen gavalléri gesztusnál nagyon ügyelni kell arra, hogy ne vigjátékötlet süljön ki belőle.

Szükség van: közmunkákra, nagy gazdasági reorganizálásra, termelés és fogyasztás átcsoportosítására. Szükség van a fantasztikus tantiémek és az éhbérek közötti különbségek elsímitására...

Tervezzerü gazdaságra... És akkor Hoover elnök 69.999 dollárról lemond.

Vég csak nem is önzetlenül. Vigjátékötlet.

VILAG TÖKRE

Mussolini új Romája

Az olasz parlament a napokban fogadta el a Róma városának kiépítéséről szóló terveket. A sajtóban, a politikai és a tudományos életben ismét Róma kulturális hivatásáról irnak és beszélnek. A cél: hogy Róma minden téren Itália politikai és kulturális fővárosává váljék. A teljes centralizmus és unitarizmus székhelyévé akarják avatni Rómát egy országban, amely kulturális tekintetében évszázadok óta a patrikularizmus birodalma volt. Jól tudjuk, hogy Itália nagy és kicsiny városai egy mással vetekedtek a sport, a festészet, a kereskedelem, a tudomány és a költészet babáraiért és jól tudjuk, hogy ez a nemes versengés milyen világhíres értekek előidézője lett. Az irodalom legnagyobb alkotásainak java ma is a provinciákból kerül ki.

Róma egyébként is nélkülözöte azokat az energiákat és lehetőségeket, amelyek az ország igazi fővárosává predesztinálhatták. Észak és Délolaszország centrumai, Milanó és Nápoly még nem is olyan régen népesebbek voltak a fővárosnál és csak a legutóbbi időben kerültek lélekszám tekintetében valamivel Róma mögé. A fővárossá való törekvés ellen mindig erősen ágaskodtak az olasz provinciák székhelyei és ma is érezhető a regionalizmus büszkesége minden tartomány polgárában. Csak a XX század Németországában uralkodott ez a szellem. A békés kulturális harc adott szint, páthozt és lendületet az egyes nagyobb városoknak és ennek a kulturális magasabbrendűségnek a magatartásáért folyik ma is a nemes küzdelem. Italia nagy városai csak Mussolini erős kezének nyomására voltak hajlandók megszavazni azokat a terveket, amelyek Róma kulturális központjának kiépítését célozzák.

A világhírű olasz színjáték sohasem fejlődhetett volna arra a fokra, ha a tartományok fővárosainak színészei és drámaírói nem törekedtek volna arra, hogy elsősorban saját provinciájuk számára szerezenek megbecsülést. Goldonit sohasem ösztökölte volna egy olyan színjátékszás vigjátékainak alkotására, amely nem hirdeti egyuttal Velence dicsőségét is. A prózáírás és a dráma terén a legújabb időkben sem Róma vezet, hanem a provinciák egyes fővárosai: főként Milanó, Velence és Nápoly. Pitigrilli, Pirandello, Sarao Matild nem származtak Rómából, nem innen szereztek írásaikhoz való impulzusait, nem itt fejlődtek, nem itt érvényesültek. Milanó ma is az olasz zene centruma és Mussolini hiába állítja fel a „Dramai Színház Nemzeti Intézetét” Rómában, a művészetet nem fogja elhódítani Északolaszország városaitól.

Milanó egyébként már gazdasági okoknál fogva sem fogja engedni magát legyűrni. Milanó megmarad az olasz ipari élet fővárosának, gazdagabb és konzumképebb Rómánál. A képviselőház egyik legutóbbi ülésén Mussolini hevesen tiltakozott a gunyos megállapítás ellen, hogy Róma az arisztokraták és bürokraták városa. Viszont kihangsúlyozta, hogy nem kívánja Rómát az olasz nagyipar centrumává tenni, ellenben szívesen látná, ha Italia fővárosában „élénk ütemű” kézműipar fejlődne főleg, mert a kisipar a római üzlet jobban tudja követni a gyárparnát. A diktatura szava azonban érvényesülni fog. Mussolini kiadta ugyanis a parancsot, hogy a kulturális intézmé-

Délamerikai kitörés

Menekül a lakosság az emberek. A

London, április 13. pokhoz érkezett táviratok Andesekben és Kolumbiában tart az erupciónak támadt talajzavarák káni tevékenység má Deoscabedazo tüzhárdésnek félelmetes 20 méter magas vulkán más 7 vulkán is kitört és megművelés fenyeget s ugyanekké lávaömlése és hamus esőként. A lakosság mendozai földrengéskül, ahol erős földölés letet romba döntött zepső részének légtisztul a vulkáni hamdozó felhők mögöl, a szürkés felhomályozára, időnkint má

Az Associated Press Buenos Airesben megköveteli a vulkánok az emberek kényelmét, mert a szeszekkel telített zése tudóvé

A több mint ezer lakosból a főváros fölé kelt vulkáni hamu mennytonnára becsülék. Működés el a hamueső. roshan úgy hírlék, a súlyos mérgezés kárnyékán a kenes gőz San Luis, Esperanza zött a vasúti forgalmották helyre s a te székötletések is szüsi akció nehezen hatóságai törekvés az tek zömét helyes utélelmiszerellátásuk többiek elemzését.

New York, április 13. kormány repülőgépszik eljuttatni a menek. A veszély az egési területen még tartomány 80 ezer csak igen jelentékvállalni a lakóhelyet. Az Andesekben kenység alábbhagyódás tovább tart. A Taclan, Santiago, Cagua chile-argentinatományokban is szgált meg és döntött. Mendoza több vasmat a helyenkint mtorlaszok miatt bevonatok csak a tartból közlekedhetnek ban.

Hai menekültek ezer menekülteletett vesztel s n tovább jutni. A gés egy hidat ropálya félkilométer keletkezett nyolc dékba

Középartentia uj hamufelhőket so A napot időnkint sítják. A Tinguirica do vulkánok mérgtöbb városában is okoztak.

Légi megfigyelőkáni hamu az Andesait vastagon borít régiókban, az örök megkülönböztethető nok völgyeiben levden élet kihaltak

A népszövetségi tanács Ausztria, Jugoszlávia, Görög- és Magyarország pénzügyi helyzetével foglalkozott

Csak májusban hoznak végleges határozatot a négy ország ügyében

Genf, április 13. A rendkívüli népszövetségi tanácsi ülészek zárt ülésel kezdődött, amelyen népszövetségi gazdasági bizottság tagjaivá kinevezték sir Leigh Ross angol és Drebia argentiniai szakértőket. A nyílt ülésen foglalkoztak a népszövetségi bizottságnak Ausztria, Bulgária, Görögország, Jugoszlávia és Magyarország pénzügyi és gazdasági helyzetéről készült jelentésével.

vel. Az elnöklő Tardieu után sir John Simon, majd Grandi és végül Bülow szólaltak fel. Több ízben szóba került a négyhatalmi tanácskozás is. A tanács tudomásul vette a pénzügyi bizottsági jelentést s végleges határozatát csak a májusi rendes tanácsi ülészekon fogja a pénzügyi megsegítésre szoruló országok ügyében meghozni.

Egy izmaili zsidó kereskedő megrendítő tragédiája

Zissmann Salamon a Dunába vetette magát, mert hónapokon keresztül nem kapta meg járandóságait a hatóságoktól

Bucuresti-Bukarest, április 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap reggel a dobrozdjai Izmail városban tragikus öngyilkosság történt. Zissmann Salamon mérszáros a Dunába vetette magát és meghalt. Zissmann hosszabb idő óta huskereskedéssel foglalkozott és husszállítója volt a különböző városi és állami intézményeknek, így többek között a 28-as gyalogezrednek, a leányipari iskolának, stb. Az utóbbi időben ezek az intézmények következetesen nem fizették tartozásait. Zissmann többször is interveniált, de eredménytelenül. A jómódú kereskedő emiatt nap-nap után egyre jobban lezüllött anyagilag s utóbb már arra sem volt pénze, hogy a levágatáshoz szükséges állatokat megvásárolja.

Két nappal ezelőtt még egy utolsó kísérletet tett a hatóságoknál, hogy pénzt megkapja, de ez is eredménytelenül végződött. Tegnap hajnalban öt

órakor szokás szerint elment a vágóhidra, majd néhány perccel a Dunaparton sétált. Egy adott pillanatban ledobta kabátját és kalapját és a vízbe vetette magát, amelynek hullámai között azonnal eltűnt. Zissmann nős ember volt, aki családján kívül még hugairól is gondoskodott. A szerencsétlen kereskedő családját gonosz végzet látszik üldözni. 1921-ben leégett az izmaili vásárcsarnok s ezalkalommal Zissmann apja, aki csaknem egy millió lejt hagyott a csarnoki mérszárszék pénztárában, odavesztette egész vagyonát. A pénz hamuvá égett. A kereskedő két testvére véletlen szerencsétlenség következtében a Dunába fulladt, ugyanaz a helyen, ahol most Zissmann az öngyilkosságot elkövette.

Az öngyilkos köztisztelőben álló, becsületos és lelkiismeretes kereskedője volt a városnak.

Szinkör Mozgóban

Péntek, szombat, vasárnap 3, 5, 7 és 9-kor:

Öfensége a mosónő

Hansi Nisse, Albert Paulig, Else Elster

Vulpeanu, a homoszekszuális gyilkos táncmester a kolozsvári bíróság előtt

Péntek reggel kezdődik a nagy érdeklődéssel várt főtárgyalás. A törvényszék belépőjegyeket osztott szét a tárgyalásra

Cluj-Kolozsvár, április 13. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári törvényszék esküdtészi termében pénteken délelőtt veszi kezdetét Vulpeanu Augustin beszercei táncmester gyilkossági bűnperének tárgyalása. A homoszekszuális gyilkosság nagy vihart keltett ügye iránt olyan nagy az érdeklődés, melyre már évek óta nem volt példa a kolozsvári törvényszéken. A törvényszék elnöke éppen ezért jónak látta be lépőjegyekkel biztosítani a tárgyalás rendjét. A tárgyaláson maga dr. Andrei Augustin törvényszéki elnök elnököl. A vád képviselője ezuttal dr. Briescu Nicolae vezetőügyész-helyettesnek jutott, míg a gyilkos táncmester védelmét dr. Giurgiu János, dr. Munteanu Ioan és egy beszercei ügyvéd fogják ellátni, akik a vádirat súlyos vádjaival szemben erős küzdelmet folytatnak majd Vulpeanu előreláthatóan súlyos ítéletének enyhítéséért.

A vádirat előle megfontolt szándékkal történt gyilkosság vádjával küldi a homoszekszuális gyilkosság vádlottját a törvényszék elé.

Eszerint Vulpeanu Augustin évek óta természetellenes viszonyra akarta rábírní Greabu Moldovan Flaviu 16 éves középiskolai tanulót. Kettőjük között állandóan

voltak a nézeteltérések és ezeknek során Vulpeanu elhatározta, hogy egy autótton végez a diákkal. Ezt igazolja, hogy a végzetes autótúra revolvert és nagyszegű kézpénzt vitt magával. Bonchida és Választ között Vulpeanu egyetlen revolverlélssel megölte a diákok. Apahidán a holttestet a Szamosba vetette és Kolozsvárra jött, ahonnan egy óra mulva visszautazott a tett színhelyére. Innen újra Kolozsvárra ment és a magyar utlevélkiren deltségen magyarországi vízumot szerzett. Még aznap délelőtt Nagyváradon keresztül Magyarországra szökött, ahol elfogták.

A vádirat elmondja, hogy Vulpeanu védekezésében azt állította, hogy áldozata folytonosan zsarolta őt és veszekedések közben követte el a végzetes tettet. A vizsgálóbíró elhangzott vallomások szerint azonban ez a védekezés nem felel meg a tényeknek. Az elhangzott tanuvallomások szerint Vulpeanu évek óta üldözte Greabut és Vulpeanu azért ölte meg a diákokat, mert nem akarta ajánlatot elfogadni.

A vádirattal szemben a védelem arra törekszik, hogy Vulpeanu vallomását bizonyítsa. Ez esetben a törvényszék szándékos emberölésnek kvalifikálhatja Vul-

nyek központja ezentul csak Róma lehet.

A drámai szerzők és a zenei komponisták szervezete eddig Milanóban dolgozott, a törvény megszavazása óta azonban Rómában fogja folytatni működését. Ugyanez a helyzet az ipari érdekeltségek szervezetei körül is. A gyáripárosok szövetségének központja elkerül Rómába. Az összes testületi központok székhelye ezentul Rómában lesz: a mezőgazdaság, a kereskedelem és a bankok központjai Rómában fognak működni, a kormány közvetlen közelében. A főváros jelentősége tehát nemcsak politikai tekintetben fog emelkedni, hanem a közélet minden más vonatkozásában is. Döntő sulya lesz ezentul Rómának és belpolitikailag az utóbbi éveknek ez Itália legfontosabb eseménye.

Mussolini magánbeszélgetéseiben nem egyszer jelentette ki, hogy tíz év mulva Rómát fel sem fogják ismerni azok, akik az utolsó évtizedekben nem látták. Eddig — ugymond — Róma nem volt igazi fővárosa az országnak. Bizonyos, hogy egy új imperatorikus akarat fog megnyilvánulni az egész városban: új uccák, új középületek, bizonyára a legmodernebb építészeti stílusban alkotott házak, néhány felhőkarcolóval. Mussolini — különösen idegen újságírók előtt — nem egyszer fejezte ki ezt az akaratát. Igaz, hogy a „szent városnak“ meg fog bomlani az egysége, sok érdekessége fog eltűnni, de Mussolini nem szentimentális lélek és semmiképpen sem barátja az omladéknak. Műtörténészek és historikusok előtt azonban nünnepeles ígéretet tett arra, hogy az antik és művészettörténeti szempontból fontos épületeket nem fogja leromboltatni, hanem, mint ahogy az Görögországban van — szabadon álló muzeumokként fogja konzerválni a későbbi utókor számára.

Azt akarja, hogy az új Róma az ő Rómája legyen.

SPORT

A Haggibbor közgyűlése. A Haggibbor Sportegylet április 17-én, vasárnap d. e. 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését a Salom Klub helyiségeiben. Az egyesület elnöksége ezuton kéri fel a tagokat minél nagyobb számban való megjelenésre.

Csak két mérkőzést játszik Kolozsvárt a Ferencváros. Kolozsvár tavaszi sport-programjának legnagyobb attrakciója tudvalevően a Ferencváros lesz, mely május 21-én és 22-én fog itt játszani. Jól értesültek a legjobb magyar csapat vendégszereplésével kapcsolatban azt híresztelték, hogy a Ferencváros majd egy harmadik csapattal is fog Kolozsvárt játszani. A hír a budapesti együttes korrektd gondolkodását ismerők előtt eleve is alaptalannak, sőt roszindulatúnak látszott, minden kétséget kizáróan rácafol azonban erre az a program, amelyet a pesti sportlapok publikálnak és amely a következő nagyszabású mérkőzés-sorozatot állapította meg a Ferencváros részére: Április 17: Debrecenben a Boeckai ellen, április 23—24: Krakkóban, május 1: Kaposvárt a Somogy ellen, május 11: Prágában a Sparta ellen, május 13: Drezdában a DSC ellen, május 15: Berlinben a Blau-Weiss ellen, május 16: Chemnitzben, május 21: Kolozsvárt a Románia ellen, május 22: Kolozsvárt a Haggibbor ellen, május 26: Pozsonyban a Bratislava ellen, május 29: Budapestben a III. Ker. ellen, június 5: Kupadöntő, június 8: Temesvárt a Ripensia ellen, június 12: Budapestben a Budai 11 ellen. A gazdag műsorból tehát kitűnik, hogy a magyar csapat, amely veretlenül és pontvesztéség nélkül vezet a profibajnokságban, kolozsvári vendéglátóján kívül Temesvárt is játszani fog, más erdélyi városokat azonban a tavaszi szezonban nem látogat meg és Kolozsvárt csak a fenti 2 mérkőzés játszhassa, hiszen 26-án már Pozsonyban mérkőzik.

Férfi kalapokat
fest. tisztít, formál és vasal olesón
FEHER, Str. Memorandului (Unió
ucca) 21. sz., volt Redout

Délamerika államai felett a borzalmas vulkán-kitörés miatt vastag hamueső szítal és mérges gázok terjengenek

Menekül a lakosság a mendozai földrengési területről. Montevideóban súlyos mérgezést kaptak az emberek. A tudósok az 1808-as jávai vulkáni kitöréshez hasonlítják a délamerikai erupciót

London, április 13. A newyorki lapokhoz érkezett táviratok szerint az Andesekben és Középpargentiniában még tart az erupciós tevékenység nyomán támadt talajrázkódás, míg a vulkáni tevékenység már alábbhagyott. A Deoscabedazo tüzhányó erupciós működésnek félelmetes 20 órája után még másik 7 vulkán is kitört, de erupciójuk lakott és megművelt területet nem fenyeget s ugyanekkor a Descabedado lávaömlése és hamuszórása lényegesen csökkent. A lakosság most már csak a mendozai földrengési területről menekül, ahol erős földrengések számos épületet romba döntöttek. Argentína középső részének légköre fokozatosan tisztul a vulkáni hamurészecskéket hordozó felhők mögül, amelyek egy napon át szürkés felhomályt borítottak Mendozára, időnkint már átdereng a nap.

Az Associated Press közli, hogy Buenos Airesben még szítal a lebegőből a vulkáni hamu. Az utcán az emberek kendőt tartanak orruk szájuk elé, mert a lebegő hamurészecskéikkel telített levegő belélegzése tudóvérést okoz.

A több mint ezer kilométer távolságból a főváros fölé került s itt lehullott vulkáni hamu mennyiségét három ezer tonnára becsülik. Montevideót sem kerülte el a hamueső. Az uruguayi fővárosban úgy hírlik, hogy több ezren súlyos mérgezést kaptak a vulkán környékén a kénes gőzöktől és gázoktól. San Luis, Esperanza és San Rafael között a vasúti forgalmat még nem állították helyre s a telefon- és tövirőszekőkötetéseik is szünetelnek. A mentési akció nehezen halad előre. Legfőbb hatósági törekvés az, hogy a menekültek zömét helyes utra irányítsák, ahol élelmiszerellátásuk nem veszélyeztetni a többiek elemezését.

Az elhomályosított nap

Newyork, április 13. Az argentiniai kormány repülőgépeken élelmet igyekszik eljuttatni a mendozai menekülőknél. A veszély az erupció- és földrengési területen még fennáll. Mendoza tartomány 80 ezer főnyi lakosságából csak igen jelentéktelen hányad merete vállalni a lakóhelyen maradás kockázatát. Az Andesekben az erupció tevékenység alábbhagyott, de a talajrázkódás tovább tart. A földrengés Curico, Taclan, Santiago, Concepció és Colchagua chile-argentiniai határvidéki tartományokban is számos épületet rongált meg és döntött össze.

Mendoza több vasutvonalán a forgalmat a helyenkint másfél méteres hamu torlaszok miatt be kellett szüntetni. A vonatok csak a tartomány keleti részéből közlekedhetnek s csakis keleti irányban.

Itt menekülteket szállító vonat öt ezer menekülttel Rio San Juan melé lett vesztegel s nem tud kelet felé tovább jutni. A vonalon a földrengés egy hídát romba döntött s a pálya félkilométeres szakasza most keletkezett nyolc méteres szakadékokba tört el.

Középpargentiniá felett a légáramlás új hamufelhőket sodor keleti irányban. A napot időnkint félórákra elhomályosítják. A Tinguiririca és a Descabedado vulkánok mérges kén-gázai Chile több városában is súlyos mérgezéseket okoztak.

Légi megfigyelők közlik, hogy a vulkáni hamu az Andesek magas hegycsúcsait vastagon borítja s a legmagasabb régiókban, az örök hó határa felett jól megkülönböztethető a hótól. A vulkánok völgyeiben levő községekben minden élet kihaltnak látszik. A lávafolya-

mok nagy kiterjedésű, szépen megművelt területeket árasztottak el. Nyolc vulkán közül öt még erupcióban van, de már csak hamut és füstöt lövellnek ki.

Gázalare!

Newyork, április 13. Tudósok az 1808-as nagy jávai vulkáni kitöréshez hasonlítják a délamerikai Andesekben lejátszódott példátlanul heves erupciót, amikor a hamufelhők csaknem az egész földterület felett mindenütt ott

lebeget. Most Argentina, Uruguay, Paraguay, Chile, Bolivia és Brazília déli és délnyugati része felett szítal a hamueső. Több városban félórás sétálás után az emberek ernyőire 5-10 centiméter vastagságban rakódik rá a vulkáni hamu.

Középpargentini városában gázmaszkos embereket is lehet látni. Ezek a kén-gázok ellen védekeznek, amelyeket csak lassan oszlat el a széljárás még az erupciós terület-

Adótitviselő, aki egymillió kétszáz-ezer lejt sikkaszt el „idegességéből“

Egy lortdal adótitviselő eredeti védekezése a kolozsvári tábla előtt

Cluj-Kolozsvár, április 13. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári ítélőtábla második szekciója szerdán délelőtt tárgyalta Székely László tordai adóhivatali titviselő sikkasztási bűnperét. Székely László ellen a tordai ügyészség indította meg az eljárást. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy Székely László 1.200.000 lej összeg erejéig károsította meg az államot. Az adótitviselő a könyvelési adatok meghamisításával évenként keresztül tudta leplezni üzemeit,

míg azután egy rovancsolás eredményeképpen fölöttese a bíról fórumok elé állították.

A tordai törvényszék izgalmas tárgyalás után négyévi fegyházbüntetésre ítélte Székely Lászlót, aki a súlyos ítélet ellen a táblához fellebbezett. A tábla előtt Székely vallomást tett és azt az érdekes kijelentést tette, hogy a hiányokat idegesség miatt konstataáltak az adóhivatalban. Ideges természetű ember lévén, gyakran követett el könyvelési hibákat, ame-

Dohányozni és mégis fehér fogak

Makkegészséges, hófehér fogak, frissen illatozó lehelet a Pebeco fogpaszta, az egyetlen fog- és szájjápoló szer által, amely szakszerű fogápolást biztosít.

től messzebb eső vidékeken is.

A földlökések az utóbbi 24 órában több ízben is megismétlődtek s a vulkáni tevékenység lanygulása ellenére a talajrázkódások még mindig rettegésben tartják a lakosságot.

A mentési akció nehezen halad előre. Repülők Mendoza több országútra közelében a menekülő csoport részére élelmiszeres csomagokat dobtak le.

A nemzeti parasztpárt a liberálisokkal szövetkezett a kormány megbuktatására

Vaida Sándor audienciára megy az uralkodóhoz, aki villás reggelire is meghívta a nemzeti parasztpárti vezért. A Bratianuk harcias hangon követelik, hogy a liberális párt menjen ellenükbe

Bucuresti-Bukarest, április 13. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa tegnap este újabb ülést tartott Mironescu lakásán Mihalache, Vaida, Iunian, Popovici, Madgearu és Mirto részvételével. Az ülésen a pártnak a parlament színiudó alatt követendő magatartását és aktivitási programját vitatták meg, majd az erdélyi és bánági tartományi szervezet kongresszusának határozatai alapján az alapszabályok módosításával foglalkoztak.

Eltérő nézetek

Vlószerűleg még a tavasz folyamán ül össze a párt központi végrehajtó bizottsága, amelynek 41 tagja van és kitűzi az országos kongresszus időpontját.

Az elnöki tanács ezután a politikai helyzettel foglalkozott. A Curentul szerint erre vonatkozólag eltérnek a párt vezetőinek nézetei. Vannak, akik a kormány ellen a legélesebb harcot hirdetik,

mások a gazdasági és pénzügyi helyzetre való tekintettel ellenzik a túléles küzdelmet és kíméletet kívánnak.

Végül a választói törvény reformjával foglalkozott az elnöki tanács, amely elhatározta, hogy a párt folytatja akcióját Mirto javaslatának megszavazása érdekében.

A harcias Bratianu

Ugyancsak tegnap este Bratianu Dinu lakásán ismét összeült a liberális párt intéző bizottsága. A Curentul értesülése szerint az ülésen Bébé Bratianu feltűnést keltő beszédben

követelte, hogy a liberális párt hagyjon fel a kormány támogatásával és a legnyitabban vegye fel a küzdelmet Iorga és Argetoianu kabinetjével szemben.

Kijelentette, hogy ha ez meg nem történik, ő a maga részéről mindenestre megindítja a harcot, mert látja, hogy a liberális párt a néptömegek bizalmát hiába fogja kérni, ha nem igyekszik nyit-

küzdelenben eltávolítani helyéről a jelenlegi kabinetet.

Az ülés további folyamán a pártvezető ségtdomással vette hogy a

nemzeti parasztpárttal néhány hete tárgyalások folynak közös kormányelleni akció lefolytatására.

Nincs szó írott paktumról csak egy irányban való haladásról és az ellenzéki erők

közös célra való csoportosításáról.

A pártvezetőség ezután elhatározta, hogy a bukaresti vasárnapi naggyűlésen egyedül Duca fog beszédet mondani, hogy ennek a beszédnek a jelentősége annál jobban kidomborodjék.

Vaida Sándor ma kihallgatásr megy az uralkodóhoz, aki villásreggelire is meghívta. Vaida valószínűleg este tér vissza a fővárosból.

„Ha Laussaneben nem találnak megoldást: a világhelyzet tovább rosszabbodik s végül össze fog omlani“

London, április 13. Gazdasági statisztikusok megállapítják, hogy a világgazdasági válság évében a kulturországokban a gazdasági tevékenység az előző évhez képest legalább 25 százalékkal s helyenkint még nagyobb arányokban csökkent. Tartani kell attól, ha Lausanneban sem találnak megoldást, a gazdasági világhelyzet tovább rosszabbodik s végül összeomlás eredményezhet. Angliai gazdasági körökben egyre hangsúlyosabb lesz a követelés, hogy az ujjáépítés akciójának sürgősen meg kell kezdődnie s hogy garanciákat kell kiépíteni abban az irányban is,

hogy a válság egyszeri enyhülés után újabb rosszabbodás ne állhasson be.

Orvosképzés, a budapesti egyetem legkiválóbb tanárainak folyóirata az orvosi továbbképzés céljából. Küldjön bélyegben 20.— Leit és kérjen Orvosképzés és Orvosi Hetilap ingyen mutatóványszámot Lepagétól Kolozsvár, Orvosi könyvjegyzéket szintén.

Április 20-án a Szinkör Mozgóban

Petrovics Szvetiszláv személyesen föllép

A kolozsvári Román Opera kár- térítési pert indított Svéd Sándor, a budapesti Királyi Operaház világhírű baritonistája ellen

Svéd Sándor háromszor is ki akart bujni a szerződés kötelezettsége alól és végül betegség címén mondta le a Kolozsváron behirdetett előadást. Aznap este az Aida énekelte Budapesten

Cluj-Kolozsvár, április 13. (Az Új Kelet tudósítójától). Néhány héttel ezelőtt a kolozsvári Román Opera minden propagandaeszközének felhasználásával hirdette be Svéd Sándornak, a világhírű magyar baritonistának kolozsvári vendég szereplését. Svéd Sándor, a budapesti Opera ünnepelt baritonistája, akit a rádió keresztfül az erdélyi zenekedvelő közönség előnyösen ismer. Így kolozsvári fellépését a legnagyobb érdeklődés előzte meg s az Opera pénztárát valósággal megostromolta a közönség. Az előadás napján, hétfőn, amikor az Opera igazgatóságának arra sem juthatott már ideje, hogy a napisajtó útján tájékoztassa a közönséget, Svéd Sándor helyett távirat érkezett, amelyben a művész betegségére való hivatkozással lemondta a vendég-szereplését.

Két lemondó távirat

Svéd Sándor távollmaradásának okairól azonban illetékes helyen érdekes felvilágosításokat nyertünk. Svéd Sándor a Román Operával abban állapodott meg, hogy itt az Alarcosbál és a Rigoletto szerepeit németül, illetőleg olaszul énekelje. Az Opera a megállapodás értelmében április 8-ra és 10-re tűzte ki az előadást, de Svéd Sándor táviratilag lemondta a feladást azon a címen, hogy a budapesti Opera igazgatósága visszavonta a szabad-szágát. A Román Opera a budapesti román követségnél interveniált, hogy érdeklődjenek Svéd Sándor szabadságának ügyében. A román konzul felkereste Radnajt, a budapesti Opera igazgatóját, aki kijelentette, hogy nem tud semmiről semmit. Radnay maga elé hívta az énekest és figyelemre méltóan az ügy kellemetlen következményeire. Első ízben történt volna meg ugyanis, hogy egy magyar állami színház művésze román állami színházban vendégszerepel. Svéd kijelentette erre, hogy lejön Kolozsvárra.

Hatodikán megérkezett a második távirat Kolozsvárra, mely szerint Svéd jöhet, de csak 10 és 16-a között énekelhet Kolozsváron. Az Opera ebbe a feltételbe is beleegyezett. Ekkor érkezett a harmadik távirat Svédőtől és ebben a baritonista most már azzal a kifogással jött, hogy a Rigoletto szövegét nem tudja olaszul, csak magyarul. A Román Opera két kedvessej fogadta ezt a táviratot is, mert Svéd még decemberben leküldte azoknak az operáknak a listáját, amelyeket németül és olaszul énekel és az Opera ezek közül választotta ki a darabokat.

Svéd bejelenti érkezését, de nem jön

Április 9-én Svéd impresszáriója táviratot küldött, mely szerint Svéd április 11-én az Alarcosbált németül, április 13-án a Rigolettót magyarul hajlandó énekelni és vasárnap reggel Kolozsvárra érkezik.

Az Opera telefonon értesítette az impresszáriót, hogy a művészt vasárnap reggel az állomáson várni fogja. Az Opera megbízottja vasárnap reggel valóban megjelent az állomáson, de Svédet hiába várták. Helyette újabb távirat érkezett a következő rövid tartalommal:

Az Új Kelet könyv- osztályának könyv- ujdonságai

Aisberg: Most már értem a rádiót. Múltaságos bevezetés a rádiótechnikába. 245 ábrával és képpel 78 lej. Balla Borisz: Niczky növendék 135 lej. Dreiser: Amerikai tragédia. A pénz és szerelem-sóvár amerikai fiatalság tragédiája. 3 kötet 234 lej. Oswald Spengler: Gép és ember. Egy új életfilozófia gondolatai 72 lej. Vassó Adolf: Szabadalmi törvény 50 lej. Kapható az Új Kelet könyvosztályában utánvétellel vagy az összeg és portó-költség előzetes beküldése mellett (postabélyegen is.)

„Svéd beteg, vendégszereplés lehetetlen. Forray”.

A Román Opera, amely elővételben az összes jegyeket eladta már a Svéd két előadására, érthetően a legkellendőbbül

KÖZGAZDASÁG

Aranyvaluta helyett: földvaluta

Irta: Dr. Váradi Ödön

Magyarországon sokezer példányban terjesztik Bebe Miklós egy röpiratát, amely új pénzjegykibocsátási rendszer bevezetését javasolja. A röpirat igen érdekesen van megírva. A tervezet felvetője rámutat arra, hogy a pénzkibocsátás alapja gyanánt nem megfelelő az aranyfedezet, éppen azért van az a súlyos gazdasági válság, mert az arany nincs egyformán jelen az egyes országokban és így kénytelenek egyes országok az aranyat máshonnan vásárolni.

A pénzjegykibocsátás alapjául a szerző az ingatlan óhajta tenni, még pedig oly formában, hogy megbecsültnek egységes elvek szerint az ország területén levő minden ingatlan, magánház, bérház, föld, szőlők stb.

Minden egyes ingatlan tulajdonosa résztvenne a bankjegy kibocsátásában, olyformán, hogy a Magyar Nemzeti Bank be volna táblázva az illetők ingatlanára olyképp, hogy ennek alapján az ingatlan egyharmad értéke szolgálja a bankjegy fedezetül. Az illető tulajdonos tagja volna a Magyar Nemzeti Banknak olyképp, hogy ingatlanának egyharmad értékének megfelelő bankjegyet kapna kézhez. Ezek szerint ingatlanára a Magyar Nemzeti Bank az egyharmad érték erejéig bekebelezést eszközölne, amely bekebelezés az illető részére kölcsön gyanánt szolgálna. E kölcsön után az illető tulajdonos csupán 2 százalékos évi kamatot térítene. Ha az illető tulajdonos tortozna más hitelezőknek, úgy a felveendő kölcsönből azt fizetné ki, ha pedig más hitelezőknek esetleg többel tartozna, az illető hitelező elsőbbségi engedélyt adna arról, hogy a Magyar Nemzeti Bank első helyen legyen betáblázva az általa nyújtott kölcsön erejéig.

Bánsági liszt- és terménypiac

Az elmúlt heti tendenciával szemben e héten váratlanul lanyhulás állott be az egész vonalon. Tulkorainak bizonyult tehát az az optimizmus, amelyet a gazdaközönség a múlt héten beköszöntött árszilárduláshoz fűzött s ez egy csapásra szétfoszlatta a tavaszi reményeket is. Valami rendkívülinek kellene történnie, hogy a beállott lanyhulást újból abba az áremelkedő tempóba terelje, mely az elmúlt két héten olyan sokat ígért a mezőgazdaságnak. Mindenesetre, most már május elejéig nem igen kell tartani nagyobb méretű árváltozásokkal. A jelenlegi 330 lejes buzár az új kampányig valószínű dominálni fog, amennyiben ezzel az arminimummal a buza értéke a legjobb esetben 360-370 lejig fog időközönként felfutni. A piac lanyhulásának hátterében különösen két ok szerepel, az egyik: az erdélyi árvízkatasztrófák, melyek

bül volt meglepve, ami még fokozódott vasárnap este, amikor

a Magyar Operaház Aida előadásán Amonasro szerepét Svéd Sándor énekelte és az előadást a rádió is közvetítette.

Nyilvánvaló tehát, hogy Svéd Sándor szerződésességét követelt el.

A Román Opera perel

A Román Operát Svéd távollmaradásával súlyos károsodás érte és ezért az Opera igazgatósága elhatározta, hogy beperli Svéd Sándort a távollmaradásával okozott kárösszeg erejéig. Az Opera egyik megbízottja kedden Budapestre utazott, ahol az egyik legnevesebb magyar jogász útján keresetet indított Svéd Sándor ellen.

A javaslat tervezője abból indul ki, hogy ily módon Magyarországnak minden háza, földje, gyárépülete szolgálna fedezetül az érték egyharmad része erejéig, a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátandó pénz fedezetére. Tekintettel a nemzeti vagyonsúlyára, ily módon igen nagyösszegű bankjegy volna a Magyar Nemzeti Bank által kibocsátható és egyszerűen bőségesen volna pénz mindennemű ipari, kereskedelmi vállalkozásra, tisztviselők, munkások fizetésére stb.

Tekintettel arra, hogy az ingatlan fedezet a legbiztosabb, a kibocsátandó pénznek megvolna a belső vásárlási ereje és azt készséggel elfogadná minden eladó.

Minden épülő új háznál újból lehetne bankjegyet kibocsátani értéke egyharmad része erejéig, úgy, hogy mindig több és több pénz állna rendelkezésre. Magyarország törvényhozásilag mondaná ki, hogy a kibocsátott bankjegyeknek az ingatlan képezi a fedezetét és így a törvény alapján is el volna fogadandó a bankjegy.

A tervezet ezen eszméjének megvalósításától olyan nagy gazdasági fellendülést vár, hogy megszűnhetne a nyomasztó munkanélküliség. Lehetne utakat, csatornákat készíteni, bérházakat építeni, új ipari, kereskedelmi vállalkozásokba kezdeni, minthogy bőségesen volna megfelelő pénz és minden új építkezés újabb pénz kibocsátására adna alkalmat.

Minden esetre a felvetett gondolat olyan, hogy ezzel érdemes foglalkozni és az Új Kelet bizonyára szívesen nyitja meg hasábjait azok részére, akik a tervezet által felvetett gondolatokhoz hozzászólni és a gyakorlati megoldás módjait felvetni szándékoznak.

teljesen megakasztották az erdélyi üzleteket, az uralkodó biznytalanság és szállítási nehézségek következtében. a második: a külföldi export és különösen a cseh kivitel megszorítása. Csehország ugyanis nem bocsájtott ki újabb beviteli certifikátokat s ez óvatossá teszi az exportöröket a buza felvásárlásánál. Mindez azt a rezolúciót adja, hogy a Bánáton kívüli piacokon szünetelő intenzív üzlet miatt a kínálat a Bánáton a hét elején sokkal felülmuta a keresletet s ez okozta a buzának a múlt heti 360 leiről az e heti 330 leire való esését.

Buzapiac. Az ország különböző számottevőbb pontjairól befült helyzetjelentések arról számolnak be, hogy a buzapiac az elmúlt héten lanyhán indult. A korábbi nagy érdeklődés és jelentéktelen kínálat mellett az elmúlt napokban a szituáció teljesen fordított képben mutatkozott be, mennyiben a szokatlan élnék kínálat mellett alig-alig mutatkozott egy-egy vevő a láthatáron. Szakvélemények szerint ez a lanyhaság még ezen a héten is dominál-

ni fog. Az árakat egyébként itt adjuk: 79 es buza 330, 78-as 325, valamint 77-es 310-315 lei. A külföldi árak ezzel szemben a következőkben alakulnak a határidőpiacon: Budapest — csak májusi buzát jegyez — 12.96 pengő. Chi-kágó: májusi buza 56.50, júliusi 59.37, valamint októberi 61, 62 cent bushe-lenként és Liverpool: májusi buza 501, júliusi 503.50, valamint októberi 506.62 penny librankét.

A lisztpiac: a buza nyomában jár s a tiznap előtti árfolyammal szemben esett. Továbbá árcsökkenéssel azonban a közeljövőben nem kell számolni. Az árak a következők: 30-70-es 4.70, 50-50-es, 4.80, továbbá 0-ás liszt 5.50, 4-es 4.60, valamint 6-os 3.00. Lábliszt 2.90, korpa 2.80 lei.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, április 14.

Bukarest. 18.10: Könnyű zene. 19.40: Grammfón. 20: Enekkoncert. 20.20: Szimf. hangv. 21.15: Haydn szimf. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Katonadolog. 12.05: Könnyű zene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Sándor Margit meséi. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 5.30: Dr. Kárpáthy Zoltán és dr. Paksy Jenő négykezes magyar zongorajáték. 7: Az olimpiai versenyeiről, előadás. 7.25: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 8.25: Goethe és a zene. A Budapesti Ének- és Zenekar Egyesület hangversenye.

Budapest II. 5-5.30: Grammfónhangverseny.

Bécs. 5: Grammfón. 7.40: Népszerű hangv. 10.30: Operaparódia.

Berlin. 6: Görög népdalok. 7.10: Táncest.

Heilsberg. 8.05: Puccini: Bohémélet c. operája.

Breslau. 8: Táncest.

Lipce. 7.30: Wagner koncert.

Hamburg. 8: Koncert.

Langenberg. 7.30: Táncczene. 9: Koncert.

Stuttgart. Frankfurt. 9: Filharmonikus hangv.

München. 7.30: Weber: Oberon opera.

Svájci Adók. 8.20: Schubert dalok.

Varsó. 20.15: Könnyű zene. 21.35: W-sen: Peer Gynt.

Kattowitz. 22.20: Chopin hangv. 23: Táncczene.

Riga. 19: Könnyű zene. 20.20: Lett zene. 21.30: Éjjeli koncert.

Milánó. 19.30: Könnyű zene. 20.15: Mandolin. 21: Opera.

Róma. 20.05: Grammfón.

Prága. 21: Zongorahangv.

Pozsony. 16.10: Orosz zene.

Kassa. 19.20: Könnyű zene. 22.35: Grammfón.

Brünn. 21.45: Énekkoncert.

Osló. 22.15: Zenekari és énekkoncert.

Stockholm. 21.15: Orgonahangv.

Péntek, április 15.

Bukarest. 19.10: Könnyű zene. 19.40: Grammfón. 20: Hegedűkoncert. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Grammfónhangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó.

12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. —

4: A háztartásról, előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A Szilágyi Erzsébet leányliceum énekkarának hangversenye. 5.35: A cigánytudós, elő-

adás. 6.15: A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 7.20: Helyes magyarság — magyar helyesírás. — 7.50: Gyorsíró tanfolyam. 8.15: A Filharmoniai Társaság hangversenye. Szünetben: Pontos időjelzés, hírek. Majd cigányzene.

11: Angol műfordítások.

Bécs. 7: Énekkoncert. 8.45: Orosz szerzők művei. 10: Zenekari hangv.

Königsbrunn. 9: Népszerű hangverseny.

Berlin. 7.10: Mandolinkoncert. 8.15: Haydn szimf.

Heilsberg. 8.50: Szimf. hangv.

Breslau. 10.30: Táncczene.

Brünn. 16: Néptáncok.

A legjobb a szerencse már az

Főelárusító

Főelárusító

Egy ne

A merénylő,

Bécs, április 13. Dr. Alexander G. temi tanárt, a hirtelen délben a nyíl se és a Skodastra volverlövésével agy szabósegéd. A közben a tömegbe a szándékában m

A csehszlovák éves Soukup J. hogy besszuból

Alexander prof. la nagy megdöbött tett az osztrák fő eddigi megállapított merénylő minden nem normális. A szabósegéd

azt állítja, hogy szut állani Alexander professzor husz orroperációt h

A merénylő hétfő egész éjszaka b... és úgy látszik, k... ta el magát a m... Vallomása szer... lálkozott a politik... szorral. Nagy iz... nyásokat tett ne... ezeltől elrontott... a professzor kial... revolvert rántott... után megnyomta... két évvel ezelőtt

ismét

Granz Á

K

szakác

Leszál

Lei

Kapható az Új tályában, a pénzvel, vag

Megkezdődött a tavaszi ruhák olcsó tisztítása és festése az „UNIO“-nál Cluj

A szerencsét is számitással kell keresni.

A legjobb számitás pedig az, hogy egyetlen alkalmat sem szabad elszalasztani, ha a szerencsét meg akarjuk fogni. Kezdjen tehát játszani az Állami Osztályosorsjátéknak már az első osztályára, hogy el ne szalassza azt a 2450 nyerési esélyt, amelyet az április 23-iki és 24-iki húzás nyújt Önnek.

Főelárusító: **Kereskedelmi Hitelintézet R.-T.** Cluj, C. Reg. Ferd. (Wesselényi Miklós ucca) No. 7.

Egy nem sikerült orr-műtét miatt agyonlőtték Bécsben Alexander professzort

A merénylő, aki valószínűleg elmebeteg, azt vallja, hogy az állítólag nem sikerült műtét miatt már 1910-ben merényletet kísérelt meg a professor ellen

Bécs, április 13. (Az Uj Kelet tud.) Dr. Alexander Gusztáv 59 éves egyetemi tanárt, a híres fülspecialistát kedden délelőtt a nyílt utcán, az Alserstrasse és a Skodastrasse sarkán három revolverlövessel agyonlőtte Soukup János szabóság. A merénylő menekvés közben a tömegbe akart lőni, de ebben a szándékában meggátolták és elfogták.

A csehszlovákiai származású 51 éves Soukup János azt vallotta, hogy bészuból követte le tettét.

Alexander professor tragikus halála nagy megdöbbenést és részvétet keltett az osztrák fővárosban. A vizsgálat eddigi megállapítása szerint a gyilkos merénylő minden valószínűség szerint nem normális. Az 51 éves állástalan szabóság

azt állítja, hogy azért akart bészubot állítani Alexanderon, mert a professor huszonkét évvel ezelőtt orroperációt hajtott végre rajta és elcsufította őt.

A merénylő hétfőn érkezett Bécsbe, egész éjszaka bolyongott az utcákon és úgy látszik, kedden reggel szánhatta el magát a merényletre.

Vallomása szerint csak véletlenül találkozott a poliklinika előtt a professzorral. Nagy izalmában szemrehányásokat tett neki a huszonkét évvel ezelőtt elrontott operáció miatt, mire a professor kiabálni kezdett. Ő erre revolvert rántott és kétszer egymásután megnyomta a ravaszt. A huszonkét évvel ezelőtt végrehajtott orroperáció

rációról azt mondta Soukup a rendőrségen, hogy 1910-ben találkozott először Alexanderral, aki később a végzetlett lett.

Elcsufított orra miatt sehol sem tudott álláshoz jutni és ezért már

akkoriban — 1910-ben — merényletet kísérelt meg a professor ellen,

aki azonban sértetlen maradt. Alexander azóta állítólag folytonosan üldözte őt. Nem volt nyugalma és miután az

üldözések nem szünetek meg, végül is úgy határozott, hogy megöli a professzort. Soukupnak ez a vallomása is azt mutatja, hogy üldözési mániában szenved.

Azt is megállapították, hogy a merénylő kétszer volt már elmeorvosintézetben.

Az állítólagos orroperáció nyomai egyébként nem látszanak rajta s csak a balszeme fölött van egy alig látható szemölcs, amelyről Soukup azt állítja, hogy ezt is az elrontott operációtól szerezte.

A Párizsba utazó Miklós herceg autódefekt miatt három órát töltött el Temesváron

A herceg egyévi szabadságot kapott az uralkodótól — megrongált egészségügyi állapotának helyreállítására

Bucuresti-Bukarest, április 13. (Az Uj Kelet tud.) Miklós herceg, akinek az uralkodó egy évi szabadságot engedélyezett, megrongált egészségi állapotának helyreállítására, tegnap délután fél-tizenegykor automobilon elhagyta a fővárost és délután öt órakor megérkezett Temesvárra. A herceg maga vezette az automobil, kíséretében csupán sofőrje volt. Gumidefekt miatt a herceg kényte-

len volt néhány órát Temesváron tölteni, ahol benzinnel is ellátta kocsiját. A város bejáratánál Furugianu Octavian vármegyei prefektus fogadta a herceget, aki behatóan érdeklődött a bánati lakosság helyzete felől.

A prefektus közölte a herceggel, hogy a csanádi határpontra nem folytathatja útját, mert a Maros áradása folytán az országút viz alatt áll s a közleke-

dés teljesen fel van függesztve. Este hét órakor az igen jóhangulatban levő Miklós herceg az arad-curtici uton haladva, elhagyta az országot és Szolnokon keresztül folytatja útját Budapest felé, mert a szegedi út, amely rövidebb, a Tisza áradása folytán használhatatlanná vált. Budapestre Bécsbe utazik a herceg, meglátogatja Ileana hercegnőt, majd folytatja útját Párizs felé.

Eltörölték a gabonakiviteli prémiumot — rövidesen megszűnik a kenyérbélyeg is

A szenátus megszavazta a kiviteli prémium törlesztéséről szóló törvényjavaslatot

Bucuresti-Bukarest, április 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus megszavazta a gabonaprémium eltörlesztéséről szóló törvényt, amely a királyi szentesítés és a hivatalos lapban való közlés után a napokban életbelép. A törvény változatlanul érvényben tartja a kenyérbélyeget mindaddig,

amíg a bélyegből annyi összeg nem gyűl össze, hogy az állam kiegyenlíthesse az exportörökkel szemben a prémium miatt fennálló adósságait.

Jonescu Sisesti földmivelségi miniszter a szenátorok kérdésére válaszolva, kijelentette, hogy az exportprémiumok nem 1932 július elsejével, hanem már május elsejével megszűnnek. A jelenleg már lekötött buzaszállítási szerződések csak abban az esetben élvezik a prémiumra vonatkozó intézkedést, ha tíz nappal a törvény kihirdetése utáni időpontig a búzát kiszállítják az országból.

Prdan szenátor megkérdezte a földmivelségi minisztert, hogy mi törté-

nik abban az esetben, ha a buzaárak 1932-ben is alacsony nívón fognak mozogni a belföldi piacon? Hajlandó lesz a kormány ismét bevezetni a kiviteli prémiumot?

Sisesti földmivelségi miniszter azt válaszolta, hogy az ezévi termés érté-

kesítése némiképpen már biztosítva van. Franciaország buzabehozatalának tíz százalékát a román buzatermésből fogja fedezni, preferenciális vámtarifát biztosítva a román termékeknek. Ezt a vámtarifát fogja Románia a buza árának fenntartására felhasználni.

Pilsudsky marsall Bukarestbe érkezett

Bucuresti-Bukarest, április 13. Tegnap este Konstancába érkezett Kairóból jövet a Románia hajón Pilsudsky marsall, akit Szembek bukaresti lengyel követ és a hatóságok képviselői vártak. Pilsudsky ma délután 7 órakor Bukarestbe érkezett. Az állomáson Jorga miniszterelnök, a kormány több tagja, a politikai és társadalmi élet előkelőségei fogadták. A marsall négy napig marad Bukarestben, ahol a lengyel követségen lakik. Ezután Falti-

cenibe megy, ahol részvesz a nevével viselő tizenhatodik román gyalogezred ünnepségén.

— Bata Svájcban is cipőgyárat alapít. Londonból jelentik: Az Evening News szerint Bata csehszlovák cipőgyáros közelebről a svájci Aargau kanton területén cipő- és kalucsnygyárat létesít. Az üzem 800 munkást fog foglalkoztatni. A svájci szövetségi kormány már engedélyt is adott vezető szakmunkások svájci letelepedésére.

Ismét kapható:

**Ganz Ábrahámné
Kóser
szakácskönyve**

**Leszállított ára:
Lei 180**

Kapható az UJ KELET könyvostályában, a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvétell

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. M. Marghita. Öt elemivel és három-osztályú tanonciskolával jogosult az egy-éves katonai szolgálatra.

F. A. Marosvásárhely. 1. Kolozsváron nincs tornatanárnői kiképző iskola. 2. Kolozsvári tornatanárnő címe: Rosenfeld Piroska, Postakert ucca 2.

Uj Kelet előfizető Nagyvárad. Forduljon kérésével a kolozsvári „Paul Ehrlich” orvostudományegyesülethez. Str. Iuliu Maniu 4.

Hontalan Sziget. Közölje velünk, milyen állampolgársága volt mielőtt Romániába jött, mert fontos körülmény az, hogy elvesztette-e előbbi állampolgárságát vagy sem. További tudnunk kellene azt is, hogy milyen alapon engedélyezték a romániai hatóságok itteni tartózkodását.

H. R. Nagyvárad. A katonai kerettörvény, illetve a „legea cadrului militar” a hadsereg beosztásáról és szervezetéről intézkedik.

G. S. Nagyvárad. Verseket nem szoktunk közölni az Uj Keletben.

R. V. Dés. 1. Szindarabja még nem üti meg a mértéket, de feltétlenül sok kézségről tesz tanulságot. 2. A háztartásbeli alkalmazottnak külön utlevelet kell csinálni. 3. Gyermekkocsit személypodgyásként vihetnek magukkal és annak átszállítása nem ütközik különösebb nehézségekbe. 4. Csehországban többek között Kasán és Pozsonyban működnek magyarnyelvű középiskolák. 5. Fűzött tankönyvek vámentesek. A kötött könyvek vámjá kgr. ként 5-10 lej. 6. Grafológiával nem foglalkozunk.

St. A. Sziget. Sütőpor és vaníliacukor előállítás módjára a legjobb magyarnyelvű szakkönyv. Dubovits Huó műve, amelyet megrendelhet az Uj Kelet könyvszállító útján. Ára 120 lej.

D. S. Szamosújvár. Függetlenül attól, hogy mire vette fel a köcsönt, konverzió alá esik minden olyan adósság, ami falusi kisbirtokost terhel, bármi is legyen annak foglalkozása. Ennél fogva a kereszmárosnak hitelbe adott italból származó adósság is, — ha az adós földbirtokos — konvertálható.

R. J. Farkasháza. A jogtalanul kivett adóztatásokat a „Comisia de apel”-hez kell megfellebbezni. A kitűzendő tárgyaláson, ha a tényállásnak megfelelően igazolni tudja panaszát, úgy azt orvosolni fogják. Ha ön bizonyítani tudja, hogy a törvényes formák között visszaadta italmérési engedélyét, úgy a fellebbezési fórumnak törőlnie kell az üzlet megszűnése utáni időre kirótt adót.

R. J. Vulkán. Levelére ma küldtünk választ.

„A” Carei. A kamattörvény a maximális kamatot a következőképpen állapítja meg: a Banca Nationala hivatalos kamatlába plusz hat százalék. Így ha a Nemzeti Bank kamatlábát leszállítja, ennek következtében automatikusan redukálódik a törvény által előírt maximális kamat is. Az ön pénzintézetének csak a Banca Nationala kamatláb-leszállításának megfelelően a kamatot egy százalékkal redukálnia kell.

F. F. Ocna Mare. Kérdéseire levélben válaszolunk.

K. A. Magyar Nemzet. Forduljon a Joint központjához, amelynek címe: American Joint Distributions Committee Berlin Charlottenburg Knebeck Strasse 8-9. és onnan továbbítani fogják levelét Amerikába, I. Rosenwaldhoz.

Sp. S. Carei. Az áthelyezések ügyében a hadügyminisztérium dönt a hadtestparancsnokság útján. Hogy a gyalogsághoz vagy a pilótákhoz kérje az áthelyezését — ez attól függ, hogy hol kap kedvezményt a szolgálati időre vonatkozólag.

„AGG”. A műveltség legemlékeztetője egy nyelv precíz, tökéletes tudása. A műveltség nem mindig függ az iskolai végzettségtől, de kritériuma mégis a tudás, intelligencia és a kor szellemi áramlatainak és problémáinak ismeretén alapuló felkészültség. Az említettek nagyrészt nem tartoznak ebbe a kategóriába. Ettől függetlenül azonban a felkészültség hiányában is lehet valakinek érzéke a szellemi dolgok iránt és cselekedhet a műveltség szellemében. Az érzékek nemessége és előkelősége ugyanis nem mindig függ össze az észbeli kifejtéssel. Ez tehetség és rátermettség dolga, amivel az ugynevezett művelt és iskolázott osztályokban is igen kevesen rendelkeznek. Ma általa-

ban a szakműveltség a domináló, nemben az igazi, univerzális műveltség.

R. E. Havasmező. Forduljon a kolozsvári Zsidó Árvagondozóhoz. Címe: Ocrotirea Orfanilor Evrei Cluj, Str. Paris 34.

R. F. Fogaras. Palesztinában ezidőszereint tisztességes megélhetésre tehet szert varási és háztartásvezetési képzettséggel. A kormány által kiutalt bevándorlási csertifikátokból azonban igen kevés jutott Erdélynek, de reméljük, hogy rövidesen újabb csertifikátokat kapunk. Forduljon az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség temesvári központjához (Str. Gen. Berthelot 4.) nővére ügyében. Mezőgazdasági iskolába nehezen lehet bejutni és csakis perfect héber nyelvtudással. További felvilágosítást kaphat a kolozsvári Palesztina-hivataltól (dr. Weisz Pülöp Cluj, C. Reg. Ferdinand 34.)

K. E. Szaniszló. A lublini jesivába csak felvételi vizsga alapján juthat be és csak kivételes felkészültséggel. A kérésével forduljon egyenesen a jesiva igazgatóságához. (Jesivath Hachme Lublin, Polonia.)

M. M. Szilágyosomlyó. Az Albina Bank ere az évre nyolcszázalékos osztalékot fi-

zet a részvények után. Ebből levonásba kerül az adó. Ami a második kérdését illeti, a vonatkozó bankok, illetőleg pénzintézetek megnevezése nélkül nem tudunk választ adni.

A. Lné. Suotu. Jud. Cluj. Az 1929 augusztus 3-án kihirdetett közigazgatási törvény értelmében a községeknek jogukban áll a pótdát kivetni, mégpedig a mezőgazdasági adó után 3. kereskedelmi jövedelmi adó után 2. százalékat. Szükség esetén ez a pótdát a duplájára emelhetik.

M. H. Jibău. Párizsi utazáshoz rendes utlevélre van szüksége. A vizumot a kolozsvári francia konzulátus minden további nélkül megadja. Ha azonban a francia fővárosban akar letelepedni, úgy szükség van egy ottani cég alkalmaztatási szerződésére, amelyet a francia munkügyi minisztériumnak kell láttatni. Tartózkodási engedélyt abban az esetben is kaphat, ha, mint levelében említi, valaki garantálja eltartását. Az utlevélhez a következő iratokra van szüksége: állam polgársági, büntetlenségi és személyazonossági igazolványokra, valamint az adófizetés, vagy az adómentesség igazolására

SZÍNHÁZ-FILM

A Magyar Konzervatórium nagy szimfónikus koncertje

Mae ste lesz a Magyar Színházban a Magyar Konzervatórium nagy szimfónikus hangversenye. Schumann Manfrednyitányát, Brahms második szimfóniáját és Grieg egy zongoraversenyét játsszák.

Vezényel Zsuzsanna Rezső, a zongoraszó-lót Zsembery Elvira fogja játszani. A Konzervatórium hangversenye európai nívójú zenei esemény.

Péntektől kezdve a Szinkör-Mozgóban: Ófensége, a mosónő

Péntektől kezdve a Szinkör-Mozgóban nagyszerű új német hangosfilmként kezdenek vetíteni: az Ófensége a mosónő. Az operett címszereplője Hansi Niese, a ragyogó német komika, többi szerepét Al-

bert Paulig, Else Elster, Fred Döberlein játsszák. A nagyszerű, németül beszélő énekes vigjáték pénteken, szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9-kor kerül vetítésre.

A Magyar Színház heti műsora

Csütörtökön este 9-kor: a kolozsári Magyar Zenekonzervatórium szimfónikus hangversenye. (Schumann, Brahms, Grieg. Muzihelyárak: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 186.)

Péntek, szombat és vasárnap: 3, 5, 7 és 9 óra: Ófensége, a mosónő. (Mozielőadás.)

Szombaton éjjel 10³⁰ óra: Goldstein Számi, az új honpolgár. (Énekes bohózat, nagyon olcsó muzihelyárakkal is olcsóbb helyárrakkal. Páholy 5 személyre 80 lej, az összes földszinti ülés 20 lej, az összes erkélyülések 10 lej. Sorozatszám: 188.)

Vasárnap d. e. 11-kor: Sárga csikó. (Nép szimfóni-előadás, a muzihelyárakkal is olcsóbb matinéhelyárrakkal. Páholy 5 személyre 80 lej, földszint 20 lej, erkély 10 lej. Sorozatszám: 187.)

Vasárnap este háromnegyed 11-kor: Mabus mester izgalmas kacsagató, egész estét betöltő telepátikus és szuggeszciós mutaványai kizárólag és szigoruan csak felnőttek számára. (Két és félórás, teljesen új, eddig nem látott műsor! Nagyon olcsó muzihelyárakkal. Páholy 5 személyre: 115 lej, szőlye és I. r. támlásszék 33 lej, II. és III. r. támlásszék 26 lej, összes erkélyülések 23 lej. Sorozatszám: 189.)

A ciuji Román Opera műsora

Péntek, ápr. 15: A trubadur.

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7, 9 óra: Péntek 3, 5, 7, 9 óra: Szombat 3, 5, 7, 9 óra: Vasárnap 3, 5, 7, 9 óra:

Világiskert aratott nagy szenzációs premier: Willy Fritsch és Brigitte Helm eddigi legsikerűbb filmje: A kémszolgálat. A berlini UFA nemrég fejezte be a legismertebb kémtörténetről szóló óriási filmjét, amely egy uttal a legmegröbb és legidegizgalmasabb háttérre a szörnyű, véres világháborúnak. A kém szerepét Willy Fritsch, az ünnepezt filmsztár

játssza. A női főszerepben pedig Brigitte Helm mutat oly formát, amelyet még sohasem ezélt. Film előtt a legújabb heti híradó.

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7, 9 óra: Rasputin. Általános közkívánatra. Főszerepben: Conrad Veidt. Műsoron kívül hangos híradó.

SELECT-MOZGÓ műsora

Csütörtök 3, 5, 7, 9 óra: Tanc az örvény felett. Szenzációs hangos dráma az amerikai alkoholcsempészek életéből. Főszerepben: Joan Crawford és Clark Gable kitűnően németül beszélő művészek.

ASTRA MOZGÓ műsora

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap és hétfő: Nagyszerű, pikáns szalonvígjáték: Hurrá, apa vagyok! Lucie Englisch, Georg Alexander, Fritz Schultz, Arthur Roberts és az egész színészgarnitúra. A szezon szenzációja!

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök délután 3, 5 és 7 óra: Hangos attrakció: Napkelet leánya 8 felvonásban. A főszerepekben: Anna May-Wong, Sessue Haykawa és Warner Oland. Szenzációs hangos „Bimbó” burlesk és Legújabb hangos híradó. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Pénteken d. u. 3, 5, 7 és este 9 óra: Premier! Ófensége a mosónő, pazar rendezésű, németül beszélő és éneklő filmoperett. Zenéjét szerző Leo Ascher. A kettős főszerepben a nagy komika, Hansi Niese további szereplők Else Elster, Albert Paulig és Fred Döberlein. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és este 9 óra: Ófensége a mosónő, németül beszélő és éneklő filmoperett, a főszerepekben: Hansi Niese, Else Elster, Albert Paulig Fred Döberlein. Kacsagató hangos „Bimbo” burlesk.

Gallér engros

Kemény, félkemény, puha gallér legszolidabb beszerzési forrása. Sportingek kiváló minőségben.

Get fehérneműipar

Timisoara II., Standard hársnyaggyár mellett.

Az ország legrégebb üzeme

APRÓ ÜRDETÉSEK

Házeladás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugărilor (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Allomás mellett külnbejáratu butorított szoba fürdőszoba használatával azonnal kiadó Str. Basarab 6. földszint (volt Kemény Gábor ucca.) Esetleg élelmezéssel.

Román diplomával, autorizációval és 5 évi szolgálattal bíró nőtlen zsidó tanító jövő tanévra állást keres. Eddigi sikeres működéséről, valamint vallásosságáról bizonyítványokkal rendelkezik. Szíves megkereséseket a fizetés megjelölésével a kiadóhivatalt „Okleveles tanító” jelige alatt április 20-ig továbbít.

Urino, francia, német nyelvben és zongoratanításban perfect, állást keres uricsaládnál. Cim: Librarie Minerva Oradea-mare, Regele Ferdinand 19.

Kiadók május 1-re 3 és 2 szobás komfortos lakások, 1 szoba konyhás lakás, valamint üzlet és iparüzem helyiségek. Naționala Bizt. Regina Maria 6.

Elsőrendű, izletes kóser házikoszt, kihordásra is, 3 fogásos ebéd 25 lej Dávid Ferenc ucca 5.

Eladó a Fötér mellett, Str. Bratianu (Király ucca) 11. szám alatt 7 lakrészes házastelek. Értekezni Str. Matei 5, ház mesternél.

Kétszobás garzonlakás irodának is alkalmas, Petőfi uccában kiadó. Érdeklődni Str. Maniu 8. I. emelet, délutánonként.

טעטלעך וועט פאסטן מלמד פיר חורשי ג'ת"מ מיט קליינע שפריצע וועט פאסטן Martin Grünfeld, Marghita

2 szoba konyha elő-, fürdő- mosókonyha használatával május 1-re kiadó. Malom ucca 14.

Belvárosban május 1-re kiadó egy 30 év óta fennálló fűszer- és csemegeüzlet szoba konyhás lakással és egy kis üzlethelyiség, mely dohánytösdének, vagy műhelynek kiválóan alkalmas. Értekezhetni Szilágyi, Calea Victoriei 7.

Elveszett egy kísérleti juh a Zsidókörház laboratóriumából. Nyomravezetőt jutalmazunk.

Kiadó lakások május 1-re 3 és 5 szobás I-ső emeleten, 1 és 2 szobás irodának földszinten. Regele Ferdinand 6. sz. házbán. Fischer Úvegudvar.

של פסח

Jutányos, de extra jóminőségű saját főzésű húsvéti cognac, seprő, szilva, uradalmi édeskes húsvéti fajborok

Bognár és Szántó
Erd. Keresk. Rt. CLUJ. Reg. Ferd. 68-70. Telefon 332-72.

HIL

Wilhelm

A néhány nappal ezelőtt megírt pillanatig megőri ségét. Természettudományi és szellemi életműködött. A labor mint pedagógus, zenekész és marandó tudott.

Önéletrajzában, amint meg Berlinben, német aperszű van. A boldokvetkezőket mondja.

„A bologságot meg kell kifejteni. B = M = ság egyenlő munka. Minél kisebb az ellenség a boldogság. Hállás lecsökkent zéróság egyenlő munkamunka jelenti a leggot.

Igaz, hogy az ilyen leg nem elégíthet ki nek a formulának a funkciója és kétségteljes fejlődésben ez előre.”

Ostwald erkölcsös semmiféle energiát, fel! Ezt a kategóriát wald nemcsak hirdetőgyakorolta. Propagandnyelvet. Propaganda zöknek az egész vilátesét, tiltakozott azgyob energiapocsékoláharcolt „a bürokrati” ellen.

Nagy optimista volt zott lassan mennek mégis előbbre jutunk dása: „A paradicsomhanem a jövőben van Ostwaldda) kétségtelgyik legnagyobbja sz

— Szeles, változék Budapestről jelentik: Intézet időjárásprognszeles, változóan felh a hőmérséklet lényeg Sok helyen újabb es hőmérséklet Budape fok Celsius volt.

— Terjed a mozgfontstabilizáció napirében. Londonból jelrökben terjed a mozgáció problémájának rendre túzése érdek lehet tudni, hogy a k eléréstettnek látni az lizálásra.

ARTIN hashajtó hat.

— Ujfundlanban m re a rend. Londonb fundlandi St. Johnsb rend még nem állott követelik a kormány mányféria az átt Graceba távozott m tására nem hajlandó lenéznek átengedni. napi járóföldre megdot s legkésőbb pért kötoe, hogy a ható nyujtson a rendesin

— A finom olajok mabb a palesztina csak 95 lejbe kerül e

— Tardieu a jogosz födelegtáskukkal tárgyból jelentik: Tardieu tartózkodó jogoszláv, delegátusokat s tárgcia miniszterelnök sz hagyta Genfet, de tartózkodásra ismét C

Legnagyobb központi szálloda

HIREK

Wilhelm Ostwald

A néhány nappal ezelőtt elhunyt Wilhelm Ostwald, a világhírű kémikus utolsó pillanatig megőrizte szellemi frissességét. Természettudományi munkásságán kívül a szellemi élet más területein is működött. A laboratóriumok embere mint pedagógus, zenekritikus s mint festő is maradandót tudott alkotni.

Önéletrajzában, amely nemrég jelent meg Berlinben, néhány igen érdekes epizód van. A boldogságról például a következőket mondja Ostwald:

„A boldogságot megfelelő képzetben lehet kifejezni. B—M—E. Vagyis boldogság egyenlő munka, minusz ellentállás. Minél kisebb az ellentállás, annál nagyobb a boldogság. Ha azonban az ellentállás lecsökkent zéróra, akkor a boldogság egyenlő munkával és a zavartalan munkával jelenti a legteljesebb boldogságot.

Igaz, hogy az ilyen világnézet egyénileg nem elégíthet ki bennünket. Am ennélfogva a formulának meg volt a történeti funkciója és kétségtelen, hogy a világot fejlődésében ez vitte nagy lépéssel előre.

Ostwald erkölcsstana: „Ne pocskolj el semmiféle energiát, hanem használd azt fel!” Ezt a kategórikus imperatívust Ostwald nemcsak hirdette, hanem maga is gyakorolta. Propagálta az „Idő” világvilágvetet. Propagálta a közlekedési eszközöknek az egész világon való egységesítését, tiltakozott az emberiség legnagyobb energiapocskolása, a háború ellen, harcolt „a bürokratizmus állambetegségé” ellen.

Nagy optimista volt. Jelszava: „Átkozott lassan mennek a dolgok, de azért mégis előbbre jutunk”. Egy másik mondanisa: „A paradicsom nem a múltban, hanem a jövőben van”.

Ostwald két kétségtelenül a haladás egyik legnagyobbja szállott sírba.

— Szeles, változékony idő várható. Budapestről jelentik: A Meteorológiai Intézet időjárásprognózisa szerint még szeles, változóan felhős időjárás várható a hőmérséklet lényeges változása nélkül. Sok helyen újabb esők valószínűek. A hőmérséklet Budapesten ma délben 12 fok Celsius volt.

— Terjed a mozgalom Angliában a fontstabilizáció napirendre tűzése érdekében. Londonból jelentik: Politikai körökben terjed a mozgalom a fontstabilizáció problémájának törvényhozási napirendre tűzése érdekében, de még nem lehet tudni, hogy a kormány mikor fogja eltervezettnek látni az időpontot a stabilizálásra.

ARTIN hashajtó enyhén, de biztosan hat.

— Ujfundlanban még nem állott helyre a rend. Londonból jelentik: Az újfundlandi St. Johnsból jelentik, hogy a rend még nem állott helyre. A zavargók követelik a kormány lemondását. A kormányfő az átmenetileg Harbour Graceba távozott miniszterelnök utasítására nem hajlandó a hatalmat az ellenzéknek átengedni. Angol cirkáló egy napjára földre megközelítette Ujfundlandot s legkésőbb pénteken befut a kikötőbe, hogy a hatóságoknak segítségnyújtson a rendesítés munkájában.

— A finom olajok közül is a legfinomabb a palesztinai SHEMEN-olaj és csak 95 lejbe kerül egy bődön.

— Tardieu a jugoszláv, román és görög födeletgátással tárgyal Genfben. Genfben jelentik: Tardieu fogadta a Genfben tartózkodó jugoszláv, román és görög födeletgátásokat s tárgyal velük. A francia miniszterelnök szerdán este újra elhagyta Genfet, de a jövő héten rövid tartózkodásra ismét Genfben lesz.

— Teljesen leverték a ecuadori forradalmi megmozdulásokat. Londonból jelentik: Az ecuadori Guajaquilból jövő jelentés szerint a forradalmi megmozdulást teljesen leverték. A vezetők fogságba estek, a harcokban 4 forradalmár életét vesztette, 16 súlyos sebekkel kórházba került.

— Az angol alsóházban fog nyilatkozni a kormány az ir helyzetéről. Londonból jelentik: A kormánynak az ir helyzetet figyelemmel kísérő miniszteri bizottsága ma ülést tartott, amelyen megvitaták az ügyben előterjesztendő alsóházi kormánynyilatkozatot.

— A Graf Zeppelin visszaérkezett második délamerikai útjáról. Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin reggel 8 órakor visszaérkezett második délamerikai útjáról Friedrichshafenbe. Az állandó ellen-szelek miatt a visszatérő út csaknem 100 órát tett ki.

— Kreuger legtöbb vállalatát likvidálni kell. Londonból jelentik: Kreuger legtöbb vállalatát likvidálni kell és kérdéses, hogy a likvidálás nagyobb zavarok és újabb veszteségek nélkül mehet-e majd végbe.

— Okmányt is lopott Hanau asszony. Párizsból jelentik: Kétségtelenül megállapítást nyert, hogy az okmány, amelyet Hanau asszony pénzügyi hivataljában leközölt, valóban csak lopás útján juthatott a vádlottnő birtokába.

— Étvágytalanságnál, rossz gyomor-nál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomrot és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlétt rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorója megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

— Ma van a spanyol köztársaság proklamálásának első évfordulója. Madridból jelentik: Csütörtökön van a spanyol köztársaság proklamálásának első évfordulója ünnepe.

— Háromszázötven gram arany ellopásával vádolják. Nem mindennapi ügy került a mai napon a kolozsvári tábla elé. A vádlott Andervald István körmőbányai lakos, a Mica társaság alkalmazottja, akit a társaság 350 gram arany eltulajdonításával vádol. Andervald István egyébként 28 éven keresztül állt a Mica társaság szolgálatában és egészen 1928-ig, amikor a lopás történt, a legmegbízhatóbb alkalmazottnak bizonyult. Ebből az ügyből kifolyólag már egyszer elítélték kéthavi börtönre. A perújítás során a törvényszék bizonyítékok hiányában felmentette a vádlottat. A táblai tanács ezuttal bizonyítás kiegészítését rendelte el.

GALLIA

Francia selymek

1932 tavaszi szín és szövés újdonságai

a vevő közönségünk rendelkezésére állanak

ügynöki irodánkban CLUI, Str. Gen. Neculcea No. 2. (volt Kornis ucca) Renner-palota

A hivatalban

Állandóan fenyegeti fertőzés veszélye. Óvakodjék influenzától és vegyen

Pantflavin
pasztilák

— A katonai „livretok” kiosztása. Az 1930-as korosztálybeli ifjak, kik mult év októberében fejezték be katonai szolgálatukat, átvehetik livretjeiket a központi rendőrség katonai ügyosztályán, a 45-ös számú szobában.

— Népszerű tudományos előadás. A Kautsky Szociáldemokrata Munkáskultur kör pénteken, április 15-én este pontosan 8 órakor „A szociáldemokrata pártok elvi alapja és taktikája” címmel vita-előadást rendez a Vasmunkás Otthonban (Str. Wilson 7.). A kör ezidei programja ezzel az előadással befejezést nyer.

של פסח
CUKOR
és minden néven nevezendő פסח ב'w
fűszerárú kapható

Katz és Bernát
cégnél CLUI, a legolcsóbb napi áron

Telefon: 397. Telefon: 397.

— Hurrá, apa vagyok! Ez a címe az Astra-mozgó páratlan szalonvígjátékának, amely csütörtöktől kezdve kerül bemutatásra Kolozsvár legolcsóbb és legszébb mozijában. Ebben a pompás filmben Lucie Englisch, Fritz Schulz, Georg Alexander, Arthur Roberts, egyszerrel az egész nagy színészgarnitúra szerepel. A film kissé pikáns és nem való a kis-korúaknak.

— Amerikai kistükör. Newyorkból jelentik: A Corn Trade News közlése szerint az amerikai Farm Board buzakészlete 140 millió bushel. A gabonátörszéken lanyhaságot okozott az a hír, hogy Milnornak, a Stabilisation Corporation elnökének anélkül kellett elutaznia Berlinből, hogy a készlet egyrészt Németországban elhelyezhetné volna, a német gabonavásár lást a hitelezési feltételek hiúsították meg. — A General Electric trösztnek megvételre ajánlották a szintén villamosítási üzletekkel foglalkozó és válságba került Insull Utility Investment vállalat több üzemet. Ha a konkurens belemegy a vásárba, akkor talán össze tulják hozni azt a 40—50 millió dollárt, ami a koncern megmentéséhez szükséges. — Egyre nagyobb teret hódít az amerikai közvéleményben, hogy a kis civódásokkal bibelődő Európát magára kell hagyni. A lapok hangoztatják, hogy az Egyesült Államok európai adóshatalmai rögtön fizetéképessé válhatnak mihelyt rászánnák magukat a fegyverkezés abahagyására. Amerikai döntő tényezők is amellet érvelnek, hogy Európa megsegítésének ügye érjen véget a moratórium-évvél. — Deterding, a Shell petróleumkoncern veére az angol fővárosban tartózkodik. Eltűnéséről terjesztett hírek berlini és párizsi tőzsde-moőverekre vezethetők vissza. — Az amerikai jegybankok elmúlt évi nyeresége 29.75 millió dollár. 1930-ban 36.5, 1929-ben 71 millió dollár volt a jegy kibocsátó bankok nyeresége. — Az Egyesült Államokban a dollármilliomosok száma két év alatt 43 ezer 184-ről 19 ezer 688-ra csökkent.

NAPRÓL NAPRA

Az Északi tengeren hajózó utasokkal 3 perces rádiótelefonbeszélgetés díja Németországból 12 márka, a La Manche csatrnán lévő hajók utasaival folytatott beszélgetés 36 és az óceánon járó gőzösökével 72 márka.

Moszkvai jelentés szerint a szovjet közoktatásügyi népbiztossága nyomdai-ból megkezdették a primitív sarkvidéki népek, kurjákok, kamesadálók, aleutok, szamojédok, lamutok, tunguzok stb. részére készült abécé könyvek expedálását, mert a sarkvidék közelében a tavasz küszöbön áll.

Newyork egyik rádióállomásáról közvetítették a hallgatóknak Virginia Gardner színésznő szívhangjait. A szívverés a rádióon keresztül olyan erős hangokat adott, mint bármelyik erős rádióállomás metrom-szünetjele. Amikor a színésznő öklét összeszorította, a hang még jobban megerősödött.

Altonából közelebről vitorlásan három fiatal matróz kél utra az óceánon át Newyork felé. Vitorlásuk hossza 9 és fél, szélessége 2 és fél méter.

A pekingsi egyetem disz doktorrá avatta Anna May Wong filmszínésznőt a kínai szellemek a nyugati civilizáció területén végzett népszerűsítéséért.

Dijon közelében elárvereznek egy elnéptelenedett falut. Kikiáltási ára fél-millió frank. A háború előtt még több-száz lakója volt a híres borvidéken fekvő falunak, de még hat évvel ezelőtt is laktak benne mintegy százötvenen.

Piccard professzor sztratoszféra-repülő ballonjának utasgondolája Innsbruckba érkezett, ahol a hónap 27-ig marad, amikor is Zürichben fogják szállítani s közszemlére teszik, majd néhány nap multán továbbküldik Piccard brüsszeli címére.

Sir William Morris angol autógyáros olcsó kéthengeres, 150 lóerős repülőgépeket hoz forgalomba.

VIDAM SAROK

Három arisztokratát ittas állapotban szállítanak a gőzfürdőbe. Mikor kijózanodnak az egyik igyszól:

— Kérlek Arisztid nézz utána, hogy hol vagyunk . . .

— Arisztid elmegy, visszajön és így szól:

— Indiában.

— Hogy, hogy?

— Hát kéchlek szépen kimentem megnézni és a folyóra ki van írva: „Toilette am ende des Ganges . . .”

UJDONSÁG

Egy gyakori válpőreiről és gyakori házasságairól hírhedt szépaszszony a korzón összetalálkozik egyik barátjánjével, aki csodálkozva megkérdezi:

— Uj ruhája van a férjednek?
— Oh dehogy.
— De valami szokatlan van rajta.
— Hát persze . . . Ez az új férjem.

GRAND HOTEL
BUCURESTI CALEA VICTORIEI

Példás tisztaság, modern komfort.
Szobák 150 lejtől

Legnagyobb központi szálloda

Legnagyobb központi szálloda
Ferd. 332-72.

da Baron L. Pop (v. Telefon: 9-77. Elővonta 110, negyed 600, egészére 12 havonta 1, negyed egészére 10 doll értékű valuta. Hír szerint. Az „UJ KELET” bányászati zsidóság e Cikkeink utánnomlás megjelölésével)

Argetoianu ter

Tardieunak, mint a tervezete.

Argetoianu sem adja a pénzügyminiszter nap a szenátusban, terve van a gazd

sára.

Szanálni fognak min

dóket, az iparosokat, bankokat és a klubok

Elsősorban is a Jockey Klubnak Argetoianu az el

Ezt az ellenállhat

gyat tervezte fogl

niszter.

Igy született meg Tardieunak terv.

Tardieu úgy akart államok, hogy pénzt

A terv mégis megbukott Argetoianu úgy akar

nia gazdasági életét, h

pénzt.

Könnyű elképzelni ez

ilyen sors vár Argetoianu

A megszelídült

Az öreg Hindenburg

gyorsan alkalmat adott

tására, amit Hitler

kiabált feléje, hogy

mást ért hazafiság al

lerek rágalmai tehát a

szemben, hála a Gond

nak bizonyultak. Teg

vonással intézte el az

er féltelmes rohamos

a német rendőrségek

tragikus mulandóságai

Nem ujjongunk és n

eme radikális intézked

teszik helyettünk Né

emberei és a haladás

most csak egyetlen tör

jellemzőbb tény akar

nagy eseménnyel képes

Nevezetesen azt a té

terrorlegényei, az állig

rohamos hadsereg katonái

lemállást sem tanusítot

gel és a karhatalommal

helyiségeiket lezárta

feloszlatta.

Még egy hangos szó

nagyhangú zsoldosok, a

larsai pénzén vett feg

verték a német városok

kelőit, fenevadak módj

védtelem emberekre, a

kiáltásban törtek ki, v

egy magános zsidó is

niok, vagy egy-egy zsid

niok.

Ezek a fiatalberek

dosok általában, csak

és nem hősök.

Meg kellett szolgálni

hat megszolgálták.

Ütötték, pofozták

ütötték és nem pofoztak

Am amikor fegyveres

álták magukat szemköz

szelid, csendes, rezignál

tek, akik meghajoltak a

többsége előtt, mel

akartak megsemmisíteni.

S ebben a tényben b

szoldosok, de legfőké

szoldosok egész lélektan

és erkölcsi nyomorúság

Egy hősi legendával

német emberiségnek, de

apasztalattal többje a

Hitlerék rohamcsapat

voltak hősök: gyáva le

voltak csak, akiknek te

szmét, hanem csak egy

át szolgált.

Szolgák terrorizmusa

enkedése, akiket ha egy

ak, akkor ismét meghu

sen kiké zsongorodna

Ez a legfőbb és legér

a a hitlerista rohamcs

ának.

UJ KELET Legújabb hírek

Dr. Lupu újabb botrányokat provokált a kamara ülésén

Megkezdték a „legfőbb takarékosági tanács” létesítéséről szóló törvényjavaslat vitáját

A parlamenti árvízkatasztrófa károsultjai fölött kaptak hajba egymással a liberális és cizista képviselők. Új nevet adnak a hadügyminisztériumnak. Április 17-ig meghosszabbították a parlamenti ülésszakot

Miért adott Argetoianu 13 millió lejt a bukaresti Jockey Clubnak?

Bucuresti-Bukarest, április 13. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Radulescu csatlakozik a javaslatához, hogy Nicolae Filipescu szobrot állítsanak.

Zamfir lupista köszönetet mond a kormányban, hogy megszavaztatta a hadirokkantak nyugdíjának revíziójáról szóló törvényjavaslatot. Kéri azt, hogy a jövő ülésszakban az újságírók részére külön karzatot létesítsenek az előteremben.

Új nevet kap a hadügyminisztérium

Napirenden a hadügyminisztérium reorganizálásáról szóló javaslat szerepel, amelynél Trancu Iasi javasolja, hogy a minisztériumot „Ministerul Aparării Nationale”-nak nevezzék el. (Nemzetvédelmi minisztérium.)

Zaharia csatlakozik a javaslatához, amit Stefanescu Amza tábornok, hadügyminiszter is magáévá tesz.

Azután a kamara általánosságban megszavazta a törvényt.

A délutáni ülésen Argetoianu pénzügyminiszter válaszolt Florin Zahariának, aki a délelőtti ülésen azzal vádolta meg, hogy illetéktelenül tizenhárommillió lejt fizetett ki a Jockey Klubnak, amelynek elnöke. Megállapítja, hogy ezzel az összeggel a Jockey Klub egy banknak tartozott. A pénzt kölcsönzésre fordította és ez a kölcsön olyan jelzálogokkal van garantálva, hogy az állam nyugodtan vehette át a Nemzeti Banktól ezt a váltótárca.

Különben erre vonatkozólag Manolescu és Schwartz urak is adhatnak önnök infirmációt — mondja a pénzügyminiszter.

Argetoianu hallgat

Florin Zaharia: Nem erről van itt szó, hanem azokról a milliárdos váltótárcaokról, amelyeket az állam ilyen nehéz időkben, amikor a tisztviselői fizetéseket sem tudja folyósítani, átvett a Nemzeti Banktól.

Argetoianu: Én hallgatok, amikor igaztalanul támadnak.

Florin Zaharia: Ön nem tudom hányadszor mondja azt, hogy tud valamit. Miért nem mondja meg, hogy mit tud.

Argetoianu: Akkor fogok beszélni, amikor ön miniszter lesz a Goga-kormányban.

Florin Zaharia: Abból, ahogy ön használja a titkos alapokat arra következtetek, hogy ön lesz tagja a Goga kabinetnek.

Calinescu: Pénzügyminiszter ur, ön a saját maga utódja lesz!

Hangok: Ki az a Schwartz?

Argetoianu: Florin Zaharia barátja.

Nagyvárad és Jasi rendkívüli hítelei

Florin Zaharia: Schwartz ur egy börtönügynök, aki elsikkasztotta valami pénzt. Én sadtam az ügyészségnek. De ne tréfáljunk. Az állam nem engedheti meg magának azt, hogy ilyen váltótárca legyen.

A kamara ezután Nagyvárad és Jasi városoknak folyósítandó rendkívüli hítelek javaslatát tárgyalja. Nagyváradon a

város ötmillió arany márkával tartozik egy német vállalatnak a csendőrkaszárnyáért, Jasinak pedig negyvenmillió hitelt van szüksége. A képviselők kérésére a két ügyet különválasztják és a nagyváradi később fogják tárgyalni.

Vita a bárliadi árvízkatasztrófa fölött

Dr. Lupu a bárliadi árvízről beszélt. Háromméteres magas víztömeg árasztotta el a váost. A katonák életük kockáztatásával mentették a lakosságot, a hatóságok azonban nem tették meg idejében a szükséges intézkedéseket. A vasuti töltést későn robbantották föl.

Argetoianu: Hogy mondhat ilyet. Mi azonnal intézkedtünk a töltés felrobbantásáról.

Dr. Lupu: Mire való a városi főmérnök? Miért kellett ezért központi intézkedés? Javasolja, hogy kormánybiztost küldjenek ki a helyzet megvizsgálására. Szükségesnek tartja továbbá, hogy ilyen körülmények között a tutovamegyei választást halasszák el és

a választás céljaira szolgáló pénzt osszák ki a károsultak között.

Duca hevesen vitatkozik Lupuval és hangoztatja, hogy Lupu nem az árvíz miatti meghatottságból, hanem politikai

„Nem lehet a polgármesteri hivatalból bankjegykibocsátó üzemet kreálni”

A „Viitorul” tiltakozik a gyergyószentmiklósi szükségpénz ellen

Bucuresti-Bukarest, április 13. (Az Uj Kelet tud.) A Viitorul élesen tiltakozik a gyergyószentmiklósi városi tanács eljárása ellen, hogy t. i. 20—50—100 lejes szükségpénzeket, illetőleg bonokat bocsátott ki, amelyek május elsejéig maradnak forgalomban, amikkel a lakosság villany-számláját és egyáltalában a várossal szembeni tartozásait egyenlítheti ki.

A Diminea szerdai száma leközi egy ilyen szükségpénz kliséjét. A pénz baloldalán dr. Makka Domokos, az intermar bizottság jelenlegi elnökének aláírása látható. A lap kéri a kormányt, hogy partjának gyergyószentmiklósi emberét tiltsa el az ilyen kilengésektől, amelyekkel a polgármesteri hivatalból bankjegykibocsátó üzemet kreál.

A német kormány feloszlatta a hitlerista rohamcsapatokat

Hitler kijelentette, hogy elhárítja magát a felelősséget, ha a kormány végrehajtja a szükségrendszert. Tizenkilenc párt vesz részt a poroszországi választásokon

Berlin, április 13. A német választások eseményei és a választási propagandának az a módja, amelyet a német szociálista rohamcsapatok Németország területén fejtettek ki, a legnagyobb aggodalommal töltötte el a német kormányköröket. Hitler szavazatai olyan íjesztő módon szaporodtak, hogy a német kormány komolyan számol a lehetőséggel, miszerint Hitler rohamcsapatai államesinnel, vagy forradalmi megmozdulás útján ragadják magukhoz a hatalmat. Kétségtelen volt, hogy a Brüning-kormány Hindenburg főlénys győzelme után intézkedéseket fog tenni a Hitler párt részéről fenyegető veszély elhárítására, de nem látszott valószínűnek, hogy Hitler 13 millió tömegével szemben radikális eszközökhöz folyamodjék.

Ugylátszik, hogy a német kormányban elkerülhetetlennek vélik a radikális beavatkozást, mert a birodalmi belügyminisztérium szerda esti konferenciáján olyan döntést hozott, amely Németországban épűgy, mint világszerte a legnagyobb szenzáció erejével hat.

A birodalmi belügyminisztérium ma az államok minisztereinek jelenlétében konferenciát tartott, mely Greener belügyi- és hadügyi kancellár elnöke mellett

elhatározta, hogy betiltja a nemzeti

szociálista rohamcsapatok további működését.

A tiltó rendelet végrehajtásának a német kormány olyan jelentőséget tulajdonított, hogy Brüning elhalasztotta genfi útját, hogy a rendelet érvénybelépését keresztülvigye. Brüning szerdán éjjel jelenik meg kihallgatáson Hindenburgnál, akinek előterjeszti a szükségrendeletet.

A kormányhatározat Németországban a legnagyobb feltűnést keltette és Hitler szükségesnek látta, hogy a kérdésben nyilatkozatot tegyen lapjainak.

Kijelentette a nemzetiszocialista vezér, hogy amennyiben a kormányrendelet valóban végrehajtják, úgy

a maga részéről minden felelősséget elhárít a bekövetkező eseményekért, mert a rohamcsapatok a jövőben nem lehetnek az ő személyes ellenőrzése alatt.

Politikai körök élénk várakozással tekintenek a rohamcsapatok feloszlításáról intézkedő szükségrendelet megjelenése elé.

Itt említjük meg, hogy a poroszországi választások előkészületei befejeződtek. Tegnap letelt a jelölőklisták benyújtási terminusa. Összesen husz listát nyújtottak be, amelyek közül egyet formai okokból megsemmisítettek. Így a porosz választásokon 19 párt indul.

célokból akarja a választást elhalasztani. Lupu viszont azt kiáltja, hogy

a liberálisok jelöltje tétlenül, cigarettával szájában nézte az árvíz pusztítását.

A két politikus hevesen összetűz és Lupu sértő kifejezéseket kiált Duca felé. Az elnök alig tudja a hangulatot lecsillapítani. Toma gheorghista csatlakozik Lupu kéréséhez. Charachan bárliadi képviselő pedig kéri az árvízkárosultak megsegítését.

Jorga válaszol Lupunak. Kiemeli a hadsereg kötelezőteljesítését az árvíz idején. Fényképek bizonyítják, hogy a katonák életük veszélyeztetésével mentették meg az embereket. A választás ügyét a kormány megvizsgálja és ha szükségesnek látja, új gy azt el fogják halasztani.

A kamara ezután megkezdte a „Legfőbb Nemzeti Takarékosági Tanács” felállításáról szóló javaslat vitáját. Ezt a javaslatot a legfőbb törvényhozó tanács alkotmányellenesnek minősítette.

Busila mérnök szól hozzá elsőnek és dicséri a tervezetet, majd Victor Antonescu bejelenti, hogy a liberális párt is elfogadja a javaslatot, ha némi módosításokat akceptálnak. Ezután Trancu-Iasi szól hozzá a javaslatához. Beszéde alatt

Lupu és perieteanu kormánypárti képviselő között heves összetűzés támad. Lupu követeli, hogy vonják vissza a javaslatot, amely nem felel meg az ország érdekeinek.

Perieteanu Lupu felé fordul és gunyosan utánozza a mozdulatait, ami ellen Lupu tiltakozik:

— Maga neveletlen fráter! — kiáltja. Sturza tepista Pariteanu pártjára áll, amire Lupu rászól:

— Magának nincs joga beszélni. Maga negyvennyolc vállalat igazgatósági tagja és kövér tantiémekeket húz. Sturza: Majd találkozzunk a folyosón! A nagy zajban az elnök felfüggeszti az ülést. A nyugalom csak nehezen áll helyre.

Az ülés megnyitása után Franasovici liberális tiltakozik az ellen, hogy a parlamentben ilyen jelenetek játszódjanak le.

Harc Goga mandátuma körül

A nemzeti agrárpárt körében Trancu-Iasi akciójára, mellyel Goga és két képviselőtársa mandátumának megsemmisítését célozza,

ellenakciót indítottak.

A párt lapja megállapítja, hogy abban a három megyében, ahol Gogát és a hozzácsatlakozott két más képviselőt megválasztották, a néppárt összes szavazatainak a száma 90.000 volt, míg a másik két képviselő összesen kapott 50.000 szavazatot.

— Kétségtelen tehát — mondják Goga hívei —, hogy

a néppárt szavazóinak többsége Goga és társai mellett volt.

De ettől függetlenül bizonyítani kívánják, hogy a néppárt többsége Gogával halad és csak a kisebbség maradt meg az Averescu-pártban. Ennek következtében ok

követelik, hogy Trancu-Iasinak és társainak mandátumait semmisítsék meg.

A kamara illetékes bizottsága ma fogja tárgyalni ezt az érdekes kérdést a kettészakadt párt mandátumainak sorsáról. A lista szerinti választási rendszer bevezetése óta ez egyébként a második eset, hogy a román parlament ilyen problémával foglalkozik.

Meghosszabbították a parlamenti ülésszakot

Bucuresti-Bukarest, április 13. A király aláírta az ülésszaknak április 17-ig való meghosszabbításáról szóló kérést.

Bucuresti-Bukarest, április 13. A liberális párt parlamenti csoportja Duca elnökletével ülést tartott, amelyen Duca hosszabb expozéban ismertette a pártvezetőség határozatait a parlamenten kívüli akciók megkezdésére vonatkozólag, amelyet a vasárnapi nagygyűlés vezet be. Azután a még napirenden levő törvényjavaslatokat vitatta meg az értekezlet.

FRATERNITAS Könyv és Lapkiadó i. nyomdása Cluj-Kolozsvár Str. Baran 7. Pop (v. Brassai u.) 10. szám. Telefon 8-77